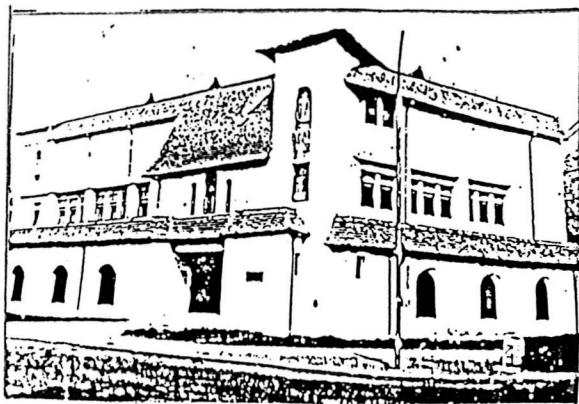

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
ION HELIADE RĂDULESCU
DAMBOVIȚA

CURIER
Buletin bibliotecologic

TARGOVIȘTE
An -III- nr.2(5) 1996

**BIBLIOTECA
"ION HELIADE RADULESCU"
DAMBOVITA**
- buletin biblioteconomic -

TARGOVISTE - DECEMBRIE 1996

An III -Nr.2(5)

ISSN-1223-9712

Colectivul de redacție :Victor Petrescu (coordonator) ,Florin Dragomir,
Serghe Paraschiva , Cornel Albuleț, Minodora Gulie

S U M A R

TARGOVISTE 600

Şase secole de atestare documentară.....	3
	Victor Petrescu
	Florin Dragomir
Repere culturale omagiale.....	5
	Gheorghe Bulei

TRADIȚII BIBLIOTECARE ÎN JUDEȚUL DAMBOVIȚA

Pagini din Monografia bibliotecii târgoviștene	8
	Florin Dragomir
70 ani de la înființarea Bibliotecii orașenești "Gh.N.Costescu" Pucioasa.....	10
	Stela Bădoi
Donațiile - sursă de completare și diversificare în timp a colecțiilor noastre.....	12
	Serghe Paraschiva

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

Informație și cultură.....	15
	Ion Stoica
Metode noi de prelucrare a informațiilor și acces rapid la Biblioteca Județeană	
" Ion Heliade Rădulescu " Dâmbovița.....	19
	Mihaela Bora

P 15046

**Sase secole de atestare
documentara**

“De la Mircea cel Bătrân până la Tudor Vladimirescu nu este cel puțin un singur nume ilustru ,care să nu fie scris cu sânge pe pământul Târgoviștei”, mărturisea plin de mândrie un fiu al acestor locuri - Ion Ghica, personalitate de seamă a științei și literaturii românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Într-adevăr ,Târgoviștea cu trecutul ei dramatic și glorios păstrează în așezările sale prețioase comori de fapte și aducerii aminte .Aproape trei secole capitală și reședință domnească a Țării Românești ,important centru politic, social, economic și cultural,cetatea Basarabilor cunoaște de-a lungul acestei perioade vremuri înfloritoare, dar și de restrînte , cultura înălțându-se viguros adăugând noi și noi pagini patrimoniului spiritualității românești.

Pulsul și glasul viu al Târgoviștei vibrează în filele istoriei noastre și deopotrivă în istoria limbii și literaturii române .Aici apare prima carte tipărită pe teritoriul românesc de către Macarie (Liturghierul,1508) la Mănăstirea Dealu cunoscută ca prima noastră imprimerie de limbă slavonă, una din cele mai vechi din lume.

Activitatea tipografică a lui Macarie, Dimitrie Liubavici , Diaconu Coresi, Gheorghe Radovici , Antim Ivireanu a dat Târgoviștei un prestigiu remarcabil, situând-o în fruntea centrelor tipografice de limbă slavonă. La Târgoviște s-au scris cărți ,s-au alcătuit cronică, lexicone și manuale de școală, aici a apărut cea mai veche bibliotecă umanistă din țară.Tot aici s-au născut sau au creat o parte din operele lor ,nume reprezentative ale istoriei noastre literare . Cei care au pus bazele istoriografiei românești , Matei al Mirelor, Udriște Năsturel , Stoica și Radu Ludescu , Radu Popescu , Constantin Cantacuzino - Stolnicul culminând cu poetii Văcărești ,precum și cei care au răspuns chemării patriotice a lui Ienăchiță Văcărescu, militând prin scrisul lor pentru :” Creșterea limbei românești /Ş-a patriei cinstire “ -Vasile Cârlova, Ion Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Ion Ghica, Ion Alexandru Brătescu-Voinești, I.C.Vissarion și alții au contribuit la dezvoltarea culturii locale și naționale.

Numerosoasele mărturii istorice și culturale din trecutul legendarei cetăți de scaun au fost puternic evidențiate în evantaiul de acțiuni și manifestări organizate

de autoritățile județului Dâmbovița și municipiului Târgoviște, în ultimii ani și în special în anul acesta când își aniversează 600 de ani de atestare documentară - drept capitală a Țării Românești.

Sensurile sugerate de complexele activități derulate au menirea să dezvăluie tuturor locuitorilor urbei, și nu numai, locul ei în glorioasa istorie a poporului român și a culturii naționale, pentru ca, împreună, prin conștiință și sensibilitate, să cinstim altarele și ruinele Târgoviștei, noile sale energii de creație, revărsate larg în albia regăsită a libertății și demnității naționale.

Printre manifestările aniversare menționăm: Sesiunea internațională de comunicări :“ Orașe și așezări medievale din secolele XIII - XVI ”, Sesiunea de comunicări științifice :“ Istorie și istorie militară la Târgoviște ” (organizată de Garnizoana Târgoviște, Cercul Militar și Inspectoratul Școlar), Sesiunea “Târgoviște - continuitate în timp” (organizată de Biblioteca județeană) ș.a.

Momentul de vârf al acestei activități l-a constituit Ședința festivă a Consiliului local al municipiului, desfășurată pe data de 21 iunie la Casa de Cultură a Sindicatelor. Au fost prezenți oameni politici, de cultură, parlamentari de Dâmbovița. În cadrul ședinței aniversare au luat cuvântul, relevând și semnificând momentul personalități remarcabile ale vieții politice și științifice românești.

S-a conferit, apoi, de către primarul municipiului TITLUL DE CETĂȚEAN DE ONOARE al Târgoviștei unor importante personalități legate și de aceste meleaguri: Post-mortem: Ion Antonescu (mareșal al României), Vasile Blendea, Ionel Fernic, Tony Bulandra, Gheorghe Petrașcu, Radu Petrescu, Ileana Sărăroiu ș.a.; în viață: Alexandru Ciorănescu (academician), Costache Olăreanu, dr. Anghel Rugină (academician), Mircea Horia Simionescu, Theodor Stolojan ș.a. Unii din cei onorați cu acest titlu au rostit scurte alocuțiuni. La solemnitatea a fost înmânată totodată, diploma și medalia jubiliară “Târgoviște 600” unor instituții centrale, județene și locale, societăți comerciale, uniuni, asociații culturale etc.

Tot atunci au fost lansate lucrări destinate evenimentului: “ Stampe târgoviștene ” (M. Oproiu, C-tin Manolescu), “ Restituiri. Politică și istorie în Dâmbovița interbelică ” (Marian Curculescu), “ O cetate, o patrie ” (George Coandă). Seară, în “ruinurile” Palatului voievodal de la Curtea Domnească, într-o montare originală a avut loc spectacolul cu piesa “A treia țeapă” de Marin Sorescu.

Activitățile dedicate împlinirii a șase veacuri de când cronicarul bavarez Johann Schiltberger, în memorialul său de călătorie, amintea că a trecut prin capitala Țării Românești, Târgoviște - aceasta fiind prima sa atestare documentară - au continuat în tot cursul anului 1996 și vor continua în anii următori prin reliefarea unor noi aspecte ale istoriei și culturii târgoviștene.

Victor Petrescu
Florin Dragomir

REPERE CULTURALE OMAGIALE

Aniversarea a 600 de ani de existență a orașului Târgoviște, ca oraș reședință domnească a constituit pentru noi un important prilej de rememorare, prin intermediul activităților specifice, a tradițiilor istorice și culturale, a zestrei patrimoniale, exprimată atât de cuprinzător prin valoarea de excepție a fondului arhitectural, îndeosebi prin ansamblul aulic "Curtea domnească" din Târgoviște.

Totalitatea manifestărilor culturale care au marcat acest eveniment național a fost înscrisă în programul special elaborat de fundația "Târgoviște - 600", prin conlucrarea factorilor culturali și de decizie administrativă la nivelul municipiului și județului Dâmbovița.

Anul aniversar a fost deschis prin organizarea, la Târgoviște, în perioada 29 mai - 2 iunie 1996, a Sesiunii cu caracter internațional a Comisiei de Istorie a Orașelor din România, întrunire științifică ce s-a bucurat de prezență semnificativă a specialiștilor în domeniu, atât din țări europene (Germania, Italia, Belgia, Ungaria, Polonia, Slovacia, Suedia, Republica Moldova), cât și din centre culturale naționale (București, Iași, Cluj Napoca, Sibiu, Brăila, Suceava, Bacău, Ploiești și.a.). Printre participanți s-a aflat președintele Comisiei Internaționale pentru Istoria Orașelor (C.I.O.R.), profesor dr. Adrian Verhulst. Referatele prezentate au abordat o tematică extrem de generoasă și importantă pentru largi zone europene: "Organizarea și instituțiile din Bologna în secolul al XII-lea", de Francesca Bocchi, vicepreședinte al Comisiei Internaționale pentru Istoria Orașelor, rector al Universității din Bologna; "Reședințele principilor din nord-vestul Germaniei și orașele", de prof. dr. Peter Iohanek; "Cetațile Ordinului teutonic și orașele din Prusia", de Janusz Taridecki; "Evoluția orașelor și reședințelor regale din Ungaria, în secolul al XIV-lea" de Petrovics Istvan.

Din partea C.I.O.R. relevante au fost comunicările: "Impactul Istanbulului asupra orașului românesc în secolul al XVI-lea", de academician Ștefan Ștefănescu; "Raportul între oraș și Curtea domnească la Târgoviște", de Gheorghe Cantacuzino; "Orașele de reședință din spațiul central și est-european", de Mircea Matei și Vasile Neamțu.

Sesiunea internațională de la Târgoviște a creat posibilitatea atât pentru referenți, cât și pentru ceilalți participanți de a-și forma o imagine generală asupra tematicii dezbatute. Au fost astfel relevate atât aspectele comune, cât și diferențele în tratarea raportului oraș-reședință în Europa răsăriteană și central-europeană. Dezbaterile și problematica formulate în cadrul sesiunii, cât și în timpul vizitelor documentare la Curtea domnească din Târgoviște, Mănăstirea Dealu, Viforâta, Câmpulung, Curtea de Argeș, Bran, Prejmer au condus la o mai

amplă cunoaștere a elementelor particulare, specifice spațiului istoric și cultural românesc.

Programul manifestării a fost întregit prin vernisajul unor expoziții tematice "Tradiție și modernitate în heraldica orașenească"; "Tradiția icoanei românești"; "Cetăți și lăcașuri de cult" organizate la Muzeul de Istorie din cadrul Complexului muzeal, în colaborare cu reprezentanți specialiști în domeniu. Ultima expoziție a fost pusă sub egida Anului Internațional al Orașelor Medievale Europene - România, manifestare culturală cuprinsă în Calendarul Comisiei Naționale pentru UNESCO.

Înscriindu-se în seria manifestărilor închinate anului aniversar TARGOVISTE - 600, Sesiunea națională de studii și comunicări "Târgoviște. Interferențe istorice și culturale", desfășurată în 21-22 noiembrie 1996, s-a constituit într-o manifestare de prestigiu dedicată acestui eveniment.

Organizată de Complexul Muzeal Național "Curtea domnească din Târgoviște", Ministerul Culturii, Primăria Târgoviște și Consiliul județean Dâmbovița, sesiunea s-a bucurat de participarea impresionantă a istoricilor, cercetătorilor, cadrelor universitare, arhitecților și muzeografilor din țară.

O bună apreciere au avut comunicările din prima secțiune: "Valah. Originea și istoria unui cuvânt" de prof. univ. Stelian Brezeanu; "Cultul soarelui - cultul strămoșilor: spațiu și timp dâmbovițean" de Emma-Mădălina Georgescu și Laurențiu Georgescu; "Dunărea și marea în concepția domnitorilor Mircea cel Bătrân și Vlad Dracul" de Mariana Păvăloiu și Mariana Cucu; "Cercetarea istorică a orașului Târgoviște și alcătuirea Atlasului istoric" de dr. Gheorghe Cantacuzino.

Nu mai puțin interesante au fost comunicările prezentate la secțiunea de Arhitectură și Urbanism, axate cu precădere pe Târgoviștea medievală: "Unele probleme privind Curtea domnească din Târgoviște în fazele vechi" de arhitect Corneliu Ionescu; "Mitropolia Țării Românești - etapa târgovișteană" de prof.univ. dr. Tudor Teoteoi; "Soluții spațiale în arhitectura civilă târgovișteană din vremea lui Constantin Brâncoveanu" de Tereza Sinigalia, precum și "Studiu de urbanism istoric necesar planului urbanistic general al municipiului Târgoviște", întocmit de un colectiv de arhitecți de la Urbana Proiect București și Proiect SA Dâmbovița, condus de arhitect Șerban Popescu Criveanu și inginer Mihaela Vlădescu.

În cadrul secțiunii de Istoria Culturii și Muzeografie s-au înscris 45 de specialiști din țară cu studii și valoroase contribuții la istoria tiparului și a cărții vechi românești, artă veche, personalități dâmbovițene și muzeologie. Dintre acestea cităm: "Târgoviște - centru tipografic reprezentat în cartea românească veche din județul Prahova" (Maria Dulgheru); "Tiparul târgoviștean în vremea lui Antim Ivireanu" (Victor Petrescu); "Oglinda și chipul lumii în firimituri din opera lui I.L. Caragiale și Mircea Horia Simionescu" (Ştefan Ion Ghilimescu); "Importanța etnologică a operei lui I.C. Vissarion" (Arcadiu Marinescu-Nour);

“Muzeologia târgovișteană - repere în timp” (lect. univ. Gabriel Mihăescu); “Necesitatea unui Muzeu de Artă în Târgoviște” (Monica Sâangeorzan); “Familii celebre din Târgoviște: Cornescu” (Georgeta Toma și Dumitra Bulei). Lucrările acestei secțiuni au fost prefațate de vernisarea expoziției evocatoare “50 de ani de la moartea scriitorului I. Al. Brătescu-Voinești”, prezentată, ca și medalionul literar, de Gloria Gabriela Radu.

Colectivul de specialiști ai secției de Conservare-restaurare a Complexului Muzeal Național “Curtea domnească” - Târgoviște a prezentat participanților lucrări expuse într-o interesantă expoziție intitulată “Restaurarea patrimoniului muzeal: ceramică, metal, carte și manuscrise”. Dintre comunicările secției menționăm: “Organizarea unui laborator de restaurare “de Mihail Jelezneac , ”Studiul preliminar asupra restaurării cazanului hunic” de Maria Victoria Ghiță .

Printre manifestările de interes național care au făcut cunoscută Târgoviștea în ultimii ani, se află și BIENALA - CONCURS de artă plastică, în memoria marelui artist Gheorghe Petrașcu , cel care și-a legat mulți ani ai creației sale de acest oraș, organizată din 1992.

La ediția din acest an au participat creatori consacrați din centre artistice ca: București, Ploiești, Sibiu, Cluj, Timișoara, Satu Mare, Buzău, Târgoviște. Lucrările premiate au intrat în patrimoniul colecției de artă plastică a instituției noastre, constituind un valoros nucleu de artă contemporană.

De asemenea, în perioada decembrie 1995 - noiembrie 1996, în spațiul muzeal din Str. Stelea nr. 4 s-a organizat o importantă expoziție de artă plastică: “CENTENAR VASILE BLENDEA”, dedicată artistului complex și de certă valoare, care a conferit Târgoviștei o operă impresionantă, abordând genuri artistice ca: pictură, grafică, sculptură.

Manifestările organizate, desfășurate într-o efervescență creatoare în acest spațiu cultural sunt un prețios omagiu adus sărbătoririi a 600 ani de existență a Târgoviștei - drept capitală și reședință domnească a Țării Românești, localitate cu rezonanțe pregnante în istoria și cultura poporului român.

Gheorghe Bulei
Director Complexul Muzeal Național
“Curtea Domnească” Târgoviște

TRADITII BIBLIOTECARE IN JUDETUL DAMBOVITA

Pagini din Monografia bibliotecii targovistene

In perioada dintre cele două războaie mondiale, societățile culturale târgoviștene, Cercul studențesc dâmbovițean, autoritățile și personalități importante ale orașului își sporesc preocupările pentru instituționalizarea și dezvoltarea lecturii publice, punând pe prim plan problema construirii unui local pentru biblioteca orașului.

Încă din octombrie 1936 se instituie un comitet de construcție pentru conducerea lucrărilor Muzeului regional ce se va ridica în Curtea Bisericii Domnești, așezământ care va cuprinde și o sală de bibliotecă populară.

Despre pregătirea realizării acestui important monument, ziarul "Ancheta" semnalează sub titlul: MANIFESTAȚIA CULTURALĂ DE LA TARGOVIȘTE. ÎNFIINȚAREA BIBLIOTECII PUBLICE "D. ATHANASIU BITU". CONSTITUIREA "ASOCIAȚIEI TARGOVIȘTENILOR ȘI DAMBOVIȚENILOR" - că în ziua de 28 noiembrie 1943 în sala de consiliu a Primăriei Târgoviște s-au întrunit în ședința prezidată de avocat Lazăr Petrescu, primarul orașului, membrii consiliului de colaborare și ai Căminului Cultural "Târgoviștea". Au mai participat: C. Dimitriu - președintele Senatului, prof. V. V. Haneș - consilier la Ministerul Culturii, C. Bengliu - prefectul județului, foști primari, prefecti și miniștri, alte personalități de frunte ale orașului din acel timp.

Ședința a fost consacrată exclusiv constituirii "Asociației târgoviștenilor și dâmbovițenilor" care are menirea să sprijine "acțiunea de propășire - sub toate înfățișările - a Târgoviștei, întreprinsă de administrația și asociațiile locale" (Arhivele Statului. Fond Primăria orașului Târgoviște. Dosar 14/1943/1944).

Primarul târgoviștean - care în același timp era și președintele consiliului de colaborare și al comitetului Căminului Cultural orașenesc a expus scopul ședinței și a rugat să se treacă la constituirea asociației. În numele Căminului Cultural a acceptat donația de 60.000 lei și 400 volume făcută de lt. col. magistrat D. D. Athanasiu, fiu al Târgoviștei, pentru biblioteca publică ce va fi instalată într-o aripă a Muzeului regional.

Luând cuvântul, dl. C-tin Dimitriu a evocat trecutul de glorie al fostei cetăți “a afirmat din nou nevoia de a se constitui o asociație generală din care să facă parte toți fiii județului și orașului, în vederea strângerii legăturilor sufletești și spirituale dintre acești fii, ca un imbold pentru generațiile viitoare și ca o realizare a visului atâtitor intelectuali. După exemplul și altor localități, Târgoviște trebuia să facă această afirmare mai mult decât oricare altă regiune încrucișat fiind ei au obligația de a întreține orașul lor pe un plan cât mai ridicat, deoarece sunt legați de trecutul glorios al acestei cetăți” (Ibidem). Vorbitorul dă citire scrisorilor de adeziune la constituirea Asociației din partea d-lor I. Al. Brătescu-Voinești, scriitor dâmbovițean, membru al Academiei Române și avocat I. C. Nicolaescu, propunând, totodată, ca președinte activ al Asociației pe generalul G. T. Potopeanu, fost ministru, a cărui personalitate și activitate le elogiază. Aceasta mulțumește pentru aprecierile adresate și face propuneri interesante de prezentare a activității viitoare a Asociației. Au mai vorbit: prof. V. V. Haneș, col. C. Săndulescu, avocat Iulian Grideanu, preot G. Brănișteanu, ing. N. Bucșăneanu, avocat Gr. Tollea și Tache Athanasiu.

Comitetul de conducere ales avea următoarea componență:

- președinte activ: general G. T. Potopeanu
- președinți de onoare: I. Al. Brătescu-Voinești, C. D. Dimitriu, fost ministru și preotul Nicolae Popescu, fost ministru și academician
- vicepreședinți: col. Bengliu, prefectul județului, Lazăr Petrescu, primarul orașului, profesor Haneș și I. C. Nicolaescu.
- secretari: lt. col. magistrat D. D. Athanasiu și avocat Iulian Grideanu

În cadrul discuțiilor se face propunerea apariției unei reviste locale, care să poarte titlul “Curierul” ca omagiu pentru I. H. Rădulescu, ctitor de cultură națională.

Comitetul ales aduce mulțumiri domnului D. D. Athanasiu pentru donația făcută bibliotecii, gest recunoscut și apreciat de toți cetățenii orașului care au hotărât ca biblioteca să primească numele părintelui domniei sale - Biblioteca va funcționa în localul muzeului până ce Căminul Cultural orașenesc își va construi un local propriu.

După ședință, încheiată într-o atmosferă de înțelegere și entuziasm, a urmat o frumoasă șezătoare la sala teatrului “Ion Heliade Rădulescu” organizată în vederea strângerii de fonduri pentru biblioteca publică “D. Athanasiu - Bițu”. Cuvântul introductiv a fost rostit de ziaristul I. G. Vasiliu, iar scriitorul Octav Dessila a ținut conferința “Procesul de creație al operelor proprii” după care scriitorii: Vasile Militaru, George Păun, Mircea Streinul și Virgil Carianopol au citit din operele lor. Corul liceului “Ienachită Văcărescu” dirijat de prof. cpt. N. Stan a prezentat un program de muzică românească.

Ca urmare a măsurilor întreprinse de autoritățile locale și județene, la 30 ianuarie 1944 are loc inaugurarea muzeului orașului Târgoviște, prilej cu care s-a

deschis și “Biblioteca primăriei și a Căminului Cultural Târgoviște, adăpostită în localul Muzeului până ce se va clădi o sală proprie” (Ibidem).

La solemnitate au participat membrii “Asociației târgoviștenilor și dâmbovițenilor” care au aprobat numirea primului director al muzeului, bibliotecii și căminului, acesta fiind profesorul Alexandru Vasilescu. După inaugurare, el întocmește Regulamentul de funcționare a bibliotecii, fiind unul din primele regulamente de organizare și funcționare a bibliotecilor ca instituție de cultură. Regulamentul este aprobat prin Decizia 7563/14 august 1944 a Primăriei orașului Târgoviște. În cele 30 de articole ce îl compun se fac precizări asupra denumirii bibliotecii, a conducerii, a necesarului asigurat de primărie pentru buna funcționare, a taxelor de membru și de cititor, a condițiilor în care se pot împrumuta cărțile, a programului de funcționare și altele.

Inaugurarea sediului bibliotecii a determinat creșterea interesului pentru actul de lectură al populației târgoviștene, aceasta sprijinind, prin donații și alte modalități, creșterea numărului de volume, diversificarea acestora ca structură tematică și conținut.

Florin Dragomir

70 ani de la înființarea Bibliotecii orașenești “Gh. N. Costescu” - Pucioasa

Anul acesta, biblioteca orașenească a aniversat 70 ani de activitate, moment relevant pentru viața spirituală locală, omagiind astfel tradițiile culturale și de lectură din această frumoasă stațiune balneară dâmbovițeană reflectând asupra modernizării actului educațional din oraș.

Cu sprijinul Consiliului local, Inspectoratului pentru Cultură și Bibliotecii județene Dâmbovița, timp de trei zile (18-20 noiembrie a.c.) s-a derulat o suiată de manifestări culturale în cadrul Zilelor Bibliotecii “GH. N. COSTESCU” care prin varietatea și conținutul lor au fost apreciate de cititori, de populația din localitate. Semnalăm simpozionul “Tradiții de lectură publică în orașul Pucioasa”, vernisajul expozițiilor: de sculptură (Liviu Brezeanu), goblen (O. Lungu), confătuirea metodică “Modalități de integrare a bibliotecii orașenești în viața socio-culturală a localității” (cu participarea bibliotecarilor din bibliotecile orașenești ale județului), prezențe lirice locale: Ecaterina Antonescu “Adunând soarele”,

Veronica Crăciunoiu "Din prea multă dragoste" , lansarea cărții "Sfaturi bune pentru toți sau Cărticica de proverbe" de Ion Bratu.

Aniversarea a 70 ani de lectură a prilejuit evidențierea unor date semnificative din activitatea în timp a acestei instituții de cultură. În 1926 ia ființă pe lângă Căminul Cultural Pucioasa o bibliotecă cu 1541 volume din inițiativa unor intelectuali locali. Alături de cărți figurau și revistele: "Sănătatea", "Viața românească", "Neamul românesc", "Albina", "Revista de construcții și contabilitate". Schimbarea sediului Căminului Cultural "I. Al. Brătescu-Voinești" atrage după sine și mutarea bibliotecii la Școala primară mixtă (1946). Dezvoltarea orașului, a activității lui economice determină și creșterea cerințelor culturale ale cetățenilor. Astfel, pe 10 februarie 1952 se constituie actuala bibliotecă publică ce va funcționa ca bibliotecă raională, până la 30 decembrie 1960 în str. Republicii (Vila Vartic). Din 1961 biblioteca devine orașenească și își mută sediul în str. Gării, nr.12, în localul fostei judecătorii. Din 1995 biblioteca beneficiază în str. Fântânelor de un nou sediu, în zona centrală a orașului, într-o clădire reprezentativă pentru arhitectura românească (fosta primărie), ce oferă condiții civizate desfășurării activității. Noul sediu este amenajat într-o concepție modernă, secțiile bibliotecii (de lectură, relații cu cititorii adulți și copii, depozitele) fiind dotate corespunzător și decorate artistic.

De-a lungul anilor în bibliotecă au funcționat salariați cu o bună pregătire de specialitate, atașați sufletește de această instituție, care s-au bucurat de respect și prețuire din partea cititorilor. Printre aceștia amintim: Poenaru Crișan, Constanța Stoica, Elena Popescu, Petre Onciu, Elena Nițescu, Serghei Paraschiva, Maria Zamfir, Diculescu Veronica, Săftica Tancu, Luminița Gogioiu, Stela Bădoiu.

La 31 august 1995 prin hotărâre a Consiliului local biblioteca a primit numele lui GH. N. COSTESCU (n.1872-m.1947), om de carte, fiu al acestei așezări, fost inspector general în Ministerul Învățământului, colaborator apropiat al lui Spiru Haret, autor de manuale școlare, fondator al revistei "Învățământul primar" și "Revista generală a învățământului". La momentul inaugural au fost vernisate expozițiile: "Gh. N. Costescu în mărturii foto-documentare", "Pucioasa - retrospectivă în imagini și creații literare", fiind deasemenea lansată cartea prof. Dumitru Stancu "Pucioasa file de monografie".

În momentul de față biblioteca dispune de 42.400 volume din toate domeniile cunoașterii umane, răspunzând în general atât cantitativ cât și calitativ cerințelor de lectură ale utilizatorilor.

Organizăm periodic activități de comunicare a colecțiilor: medalioane literare, recitaluri de poezie, prezentări de cărți, expoziții tematice ("Din tezaurul artei populare românești", "Tradiții și obiceiuri de iarnă la români", "Mărturii despre Unire", "Mihai Eminescu - în eternitate" etc. - în 1996). Activitățile organizate s-au referit și la viața și opera scriitorilor dâmbovițeni: I. Al. Brătescu-Voinești, Grigore Alexandrescu, I. L. Caragiale. Pentru copii organizăm matinee

și concursuri literare, expoziții de carte și desene sub genericul “Culorile copilăriei”.

Avem preocupări multiple pentru organizarea, conservarea și valorificarea colecțiilor iar prin efortul nostru permanent de afirmare a bibliotecii orășenești ca importantă instituție de cultură în peisajul spiritual al localității vom atrage un număr cât mai însemnat de locuitori, de persoane venite în stațiune la odihnă și tratament la actul de lectură, conform opțiunilor de studiu și documentare ale fiecăruia.

Stela Bădoi
responsabil Biblioteca orășenească

Donatiile - sursa de completare și diversificare în timp a colecțiilor noastre

In secolul al XIX-lea, cartea pătrunde mai intens în mediul social nou creat, devenind un principal factor de difuzare a culturii și științei în societatea românească.

Un impuls în dezvoltarea bibliotecilor din țara noastră l-a constituit apariția în 1864 a “Regulamentului pentru bibliotecile publice”, redactat de o comisie condusă de Nicolae Cretzulescu.

Înființarea societăților culturale a dat un nou impuls dezvoltării bibliotecilor. În 1920 “Cercul studențesc dâmbovițean” a constituit o bibliotecă populară. Prin Dec. 392 a Prefecturii jud. Dâmbovița se acordă în 1922 ca ajutor pentru mărirea fondului bibliotecii populare din Târgoviște suma de 2.000 lei. În 1942 Sfatul Căminului Cultural hotără înființarea unei biblioteci publice care până la construirea unui cămin cultural va funcționa în localul Școlii primare de băieți Nr.1 precizându-se că “biblioteca se va forma prin comasarea actualelor biblioteci publice existente, prin cumpărări de cărți și donații”. Primăria face apel într-o adresă către toți locuitorii spre a deveni donatori în bani, documente, fotografii și cărți necesare pentru buna funcționare și înzestrare a bibliotecii, care urmează a lua ființă în acest oraș. Ca răspuns la aceasta, Dumitru Stoica membru al Căminului Cultural târgoviștean va dona bibliotecii căminului 497 volume cărți și reviste. După război, biblioteca, ce va funcționa în localul muzeului, a primit o donație de carte de la Dumitru Athanasiu, fiul lui Dumitru Athanasiu Bițu, nume pe care biblioteca îl va purta un timp. Prin actul din 23 noiembrie 1943 se donează 400 volume cărți literare și științifice pentru, “înființarea și funcționarea

pe lângă, în cadrul și localul Căminului Cultural orașenesc Târgoviște a unei biblioteci publice, care va purta în mod obligatoriu numele “Biblioteca Dumitru Athanasiu Bițu”, fost primar, prefect și reprezentant al acestui județ în Corpurile Legiuitoare”. Cu Decizia nr.12070 din 26 noiembrie 1943 primăria acceptă donația făcută.

După război începe acțiunea de construire a unui local de bibliotecă. Din anul 1950 biblioteca funcționează în noul local (lângă primăria orașului). Fondul de carte 1-a constituit la început cărțile donate de bibliotecile particulare (P.Tălăngescu, Bițu Athanasiu, G.G.Corbescu, Constantin Dimitriu și biblioteca Văcăreștilor.). La acestea s-a adăugat un prim lot de cărți de circa 1.000 volume cumpărate de primărie. În 1951 bibliotecii i s-au transferat și cărțile ce constituise să biblioteca Căminului Cultural “Tudor Vladimirescu”(circa 2.500 - 3.000 volume).

Avem în colecțiile noastre un număr însemnat de cărți care au aparținut unor societăți sau biblioteci celebre cum ar fi: Biblioteca Societății pentru cultură și literatură română “Bucovina”, Asociația bibliologică română, Biblioteca Barbu Greceanu, Biblioteca Petre Gârbovicianu, Biblioteca Flondor-Storojineț, Biblioteca Virgil Drăghiceanu, Maria Cunțan și.a.

După anul 1955 fondul de carte s-a îmbogățit cu cărțile transferate de la liceele și școlile târgoviștene. Au fost depozitate la bibliotecă peste 7.000 volume de la : Școala comercială Târgoviște, Școala profesională Fusea, Școala pedagogică de învățătoare, Școala superioară de comerț, Liceul “Ienăchiță Văcărescu”, Liceul “Carabela”, precum și de la unele tipografii târgoviștene ca: Theodor Michăescu, Elie Angelescu, I.Gh. Pârvulescu. Au rămas în colecțiile bibliotecii constituind baza Colecțiilor speciale circa 2.000 volume.

După anul 1970 fondul de carte și activitatea bibliotecii s-a diversificat. Am reușit să achiziționăm un număr important de publicații de la personalități culturale dâmbovițene care au considerat o datorie de onoare să doneze din propriile biblioteci. Am primit cărți de la prof. Vasile Florescu, Victor Brânduș, Lazăr Dinescu, Vladimir Diculescu. După 1975 am diversificat fondul de publicații al bibliotecii cu colecții noi care au fost constituite pentru început numai din donații (colecția de manuscrise Th.Balș). Inițiind o bogată corespondență cu personalități dâmbovițene, în vederea alcăturirii “Dicționarului de literatură dâmbovițean”, am primit sub formă de donație un însemnat număr de manuscrise (de la Vasile Florescu, Lazăr Dinescu, Al.Mircescu, Daniel Drăgan, Gheorghe Izbașescu, George Coandă, Mircea Horia Simionescu, Ștefania Stâncă, Nicolae Neagu).

Colecția de ex-libris aproape în totalitate este constituită din donații de la diverse personalități dâmbovițene precum și de la alte biblioteci din țară (Brăila, Botoșani, Reșița, Bacău, București, Cluj, Hunedoara, Ploiești, Craiova, Galați, Sibiu, Constanța, Brașov), precum și de la membrii Cercului de ex-libris al bibliotecii înființat în 1974 pe lângă “Societatea Română de bibliofilie” sau de

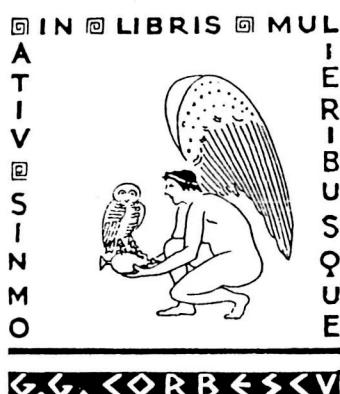
alți creatori de ex-libris și colecționari cum ar fi: Grigore Eftimescu, Lucian Penescu, Emil Grama, Victor Remizovski, I. Marinescu, Alexandru Coman.

Colecția de fotografii s-a îmbogățit cu peste 700 exemplare donate de Ion Stavaruș, Theodor Balș, V. Popescu, Ștefania Stâncă.

Colecțiile de grafică de carte și sigilografie sunt în totalitate colecții noi fiind constituite numai din donații de la diferite persoane particulare sau instituții culturale. Biblioteca mai posedă un important fond de cartofilie, constituit în mare parte prin transfer de la Biblioteca Națională a României, alte instituții socio-culturale din județ precum și donații (prof. Ion Halmaghi, Theodor Balș, I. Vladuțiu etc.).

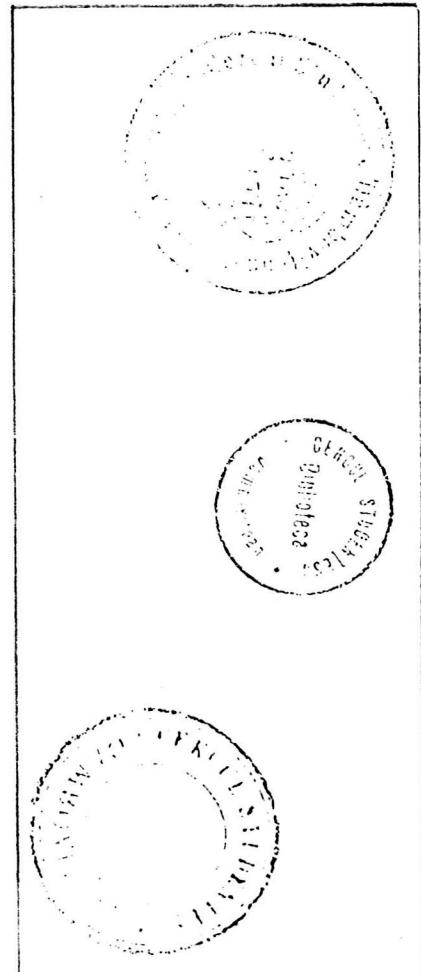
Considerăm că ne facem o datorie de a readuce în perimetrul cultural contemporan local, dar nu numai, numele unor împătimiți ai cărții și culturii care au contribuit în timp la creșterea și diversificarea colecțiilor noastre, acestora, cât și personalului bibliotecii, întreaga gratitudine.

Serghe Paraschiva

M.I.TALANGESCU
Advooat

DONATIA
P. Talangescu
Biblioteca Judecătorească și Mănăstirea Bistrița
Decan al Baroului, Prof. Dr. Ion Ștefan Deputat
din judecătorească

DIN VIATA BIBLIOTECILOR

Informatie si Cultura

Trebuie să recunoaștem cu neplăcere, chiar cu disperare, dar și cu înțelegiune, că, în fața multor realități și fenomene, avem încă prea puțină cuprindere, reprezentări simplificatoare, neputințe în a înțelege, a defini și a reacționa pe măsură.

Deși venim dintr-o civilizație milenară a cărții, nu avem încă o definiție care să împace bine materialitatea și spiritualitatea acestei creații umane. Ne rămâne însă frumusețea înaltă a cuvintelor lui Tudor Vianu: "Cartea este miracol și eternitate".

Despre informație se scrie enorm, copleșitor, în ultimele cinci decenii, iar de-o vreme credem cu destule argumente că treptele de mâine ale evoluției vor fi marcate de locul informației în filosofia și acțiunea societății, dar nu știm să definim acceptabil conceptul de informație. Ne rămâne neputința tautologică a părintelui ciberneticii, Norbert Wiener, care scria: "Informația este informație și nimic altceva".

Nici conceptul de cultură nu e cu mult mai clar. Așezăm în perimetru lui fie toate zvâcnirile gândului care a lăsat semne, fie doar esențele rămase, dar ne place zicerea paradoxală și înțeleaptă a lui Saint Marc Girardin care spunea: "cultura este ceea ce rămâne după ce ai uitat ce-ai învățat".

De veacuri s-a glosat mereu cu osârdie în jurul conceptelor complexității și, fără îndoială, ceea ce este esențial și dinamic va rămâne totdeauna deschis căutărilor.

Informația, împotriva aparențelor, nu este un perimetru al deplinei certitudini.

Ea este, poate, atomul cu sens integrat unei existențe, unui proces, unei cunoașteri, prin care trec, încă neștiute de-a-ntregul, numeroase linii de forță.

Este parte constitutivă și indispensabilă oricărui proces de cunoaștere, de sinteză, de descoperire. Felul în care se înscrie pe traекторiile cunoașterii nu are nici măsură, nici modele. Informația ne înconjoară ca o zestre a trecutului și atunci forța ei este imensă, puternică și liniștită. Informația ne înconjoară ca o mărturie a posibilei schimbări, a dinamismului lumii și atunci puterea ei ne

cheamă la spargerea dogmelor și la continuă înnoire. Informația ne înconjoară ca o expresie a nevoii de ordine, de analiză și sinteză și atunci ea e forța contraentropică a omului, hrana creșterii în adânc și-n înalt a intelectului nostru. Informația ne înconjoară cu chipul miilor de pătimăși ai cunoașterii de ieri și de azi și atunci ea lucrează în străfunduri cu puterea celor care ne vorbesc despre iubirile mari pentru neamul și locul din care venim și despre covârșitorul potențial de dăruire și sacrificiu al spiritelor alese.

Nici cultura nu este un teritoriu al certitudinilor. Acest ceva indefinibil este o sferă a căutărilor febrile, renunțărilor dramatice, înfruntărilor generative, o sferă pulsatorie, intrinsecă existenței umane, mereu regenerată de abia intuite forțe interne. Ea este stil și formă, acumulare și filtrare, adevăruri și frumos, necesar și inutilitate, născătoare de mândrie și îndoială, totdeauna câmp de înnoire și de împlinire pentru ființa umană.

Cultura oferă repere, opțiuni, sensuri, stiluri, oglinzi în care ne vedem mai adânc decât bănuiam, o plasmă al cărei fluid ne traversează celulele.

Am putea continua, desigur, glosând în jurul celor două concepte, dar, deceniile din urmă, cu vocația lor pentru schimbare și interferență, ne propun abordări mai largi, holiste și sistemic, jonețuni productive, cu imensă forță de iradiere.

Relația informație-cultură este mai intens generativă de filosofie și acțiune concretă decât fiecare sferă în parte. Dintr-odată apar lumișuri, înțelesuri-simple dar ignorete îndelung - și, mai ales, orientări pragmatice luxuriante.

Rămân, fără îndoială, și câmpuri de umbră, proporții care înceală, simplificări amenințătoare.

Ne-am putea întreba poate, de ce mai vorbim acum despre evidențe. Pentru simplul motiv că paradoxul cel mai frecvent este cel al ignorării evidențelor.

Da, este izbitor de evident faptul că fără fluxuri bogate și intense de informații, care să reflecte potențialul și idealurile contemporane, cultura se ofilește, se instalează în pasiv și își pierde atât zestrea cât și forța regenerativă. Cu o informație insuficientă la nivelul întregului organism al societății, apele ei multe se subțiază și își pierd vigoarea. Cu o informație haotică, cultura trece prin momente - uneori lungi - de inutile căutări de sensuri, confuzii, redescoperiri și convulsii pagubitoare.

Societățile culturilor sărace sunt societăți sărace în toate, mai puțin capabile de performanță și competiție, de originalitate și valoare.

Cui i-ar putea fi indiferentă relația informație-cultură, cu nebănuitele ei implicări și reverberații în condiția globală a indivizilor și a popoarelor?

Structurile informației sunt structuri vitale ale societății. Încercați, printr-o decizie a absurdului, să scoateți orice izvor de informație din societate și societatea se dezagregă și moare. Ca modalitate de punere în comun a cunoașterii și experienței, a nevoilor și aspirațiilor, societatea este fundamental informațională.

Unghurile abordării relației informație-cultură sunt nesfărșite, diferite de la epocă la epocă, de la cultură la cultură, de la individ la individ.

Dar, poate, în optica aceasta a diversității necesare, ceva se detașează ca filozofie generală, din perspectiva - de nimici contestată azi - a unor evoluții mai bine legate de rațiune, de voința dezvoltării armonioase și cu sens știut a societății, și anume se detașează nevoia de viziune prospectivă, nevoia proiecției, de lungă durată, bine raportată la scopuri și mijloace.

Cultura poate fi privită nu numai dinspre prezent spre trecut ci și dinspre trecut spre viitor, ca un fenomen de obiectivare a unor conținuturi și forme conștientizate, a unui anumit sens al dezvoltării societății. Dezvoltarea societății nu mai poate fi rodul jocului întâmplător al împrejurărilor, teritoriul dezechilibrelor haotice. În condițiile societății informatizate devine posibilă stabilirea și urmărirea opțiunilor, exercitarea voinței de acțiune, valorificarea calității deciziilor. Monitorizarea pozitivă, pusă sub semnul unei filosofii umaniste, necesită însă ordine, structuri, permanentă rezonanță critică, permanentă reevaluare. Viitorul se transformă dintr-un timp al visului sau al așteptării cetoase într-o dimensiune cercetată, modelată, complex determinată. Dintr-un spațiu neliniștit și alienant, viitorul intră în sfera posibilului motivator și împlinitoare.

Cultura, cu toate componentele ei ponderabile și imponderabile, este un câmp care pune în evidență valoarea informației într-un mod aparte. Relația este directă și indirectă în același timp, relevantă și irelevantă, eficientă și oneroasă. Lipsa de informație este, indubitabil, dăunătoare însă bogăția de informații nu este, în orice condiții, cu necesitate creatoare. Multe și complicate sunt mișcările devenirii umane.

Dar ceea ce se vede la lumina zilei este că nivelul de cultură și civilizație al multor segmente naționale ale societății contemporane poate fi exprimat în termeni informaționali.

Acolo unde sistemul național de informare este o componentă elaborată și susținută a organismului social, dezvoltarea societății, la nivelul tuturor segmentelor ei, este superioară.

Fără un sistem național de informare, echilibrat și focalizat în același timp, coerent, cu interferențe interne și externe, putem greu vorbi despre o știință performantă, despre o cultură a valorilor, despre o calitate superioară a vieții.

Elaborarea și funcționalizarea unui sistem impun eforturi intelectuale și materiale, necesită etape, programe, dar mecanismul trebuie declanșat, complexul informațional trebuie să funcționeze, fluxurile de informații trebuie să curgă mai întâi pe arterele principale, apoi pe toate capilarele organismului societății.

Din acest ansamblu fac parte integrantă bibliotecile, precum și structurile documentare de toate felurile.

Nimici nu poate ignora valoarea zestrei, a tezaurului de cunoștințe. Bibliotecile nu sunt doar structuri de memorie, simple acumulări de documente,

ci izvoare de putere și porți către mâine. Modelele de organizare, intervenția analitică pe traseele informației, serviciile și formele de implicare în obiectivele diferitelor tipuri de organisme ale societății sunt tot atâtea modalități de repotențare a informației, de plus valoare intelectuală, despre care se știe, din păcate, prea puțin.

Unii ignoră bibliotecile, anorați subțire într-un viitor ipotetic și săracit prin lipsă de cunoaștere și imagine. Ei uită că omenirea n-a exclus nici unul din canalele fundamentale de comunicare, căutând mereu, nu mijloace pentru a împuțina mesajele ci, dimpotrivă, modalități de a le diversifica și spori.

Viitorul informatic nu este nici exclusiv și nici exclusivist.

Informația cibernetică va facilita legăturile, va spori viteza de comunicare, va mări densitatea purtătorilor de informații și capacitatele de conservare, dar va lăsa câmp liber tuturor mijloacelor care-i stau la dispoziție omului în nesfârșita lui luptă și aspirație pentru adevăr și frumos.

Bibliotecile nu sunt învechite ca funcție de cunoaștere și de diseminare a informației: învechite pot fi mijloacele și stilul lor de acțiune.

Tipul de structură care adună, organizează și disponibilizează informația este indispensabil societății, indiferent care este nivelul ei de expresie tehnologică.

Pentru o țară cu un trecut cultural bogat, cum este România, și cu un potențial remarcabil de originalitate și de creativitate, nevoii de a implica bibliotecile în dezvoltarea societății informatizate trebuie să i se răspundă cu decizii politice pe măsură.

Urmând exemplul marilor națiuni, preocupate de viitorul lor, trebuie să considerăm sistemul național de biblioteci ca o componentă majoră a sistemului național de informare, inclusiv cultural-științifică, și să organizăm cu luciditate toate etapele modernizării și dezvoltării lor.

Abandonate în localuri improprii, cu o finanțare redusă și în afara unor programe active de modernizare, bibliotecile românești nu se integrează la dimensiunile necesare procesului de refacere și înnoire a societății.

Avem nevoie de o cartă albă a informației în România, ridicată la nivelul marilor foruri ale țării pentru a se degaja și adopta o strategie majoră privind sistemul național de informare, cu toate componentele lui generale și specializate, cu toate etapele lui, apropriate și de perspectivă.

Alături de materiile prime și de energie, informația este a treia resursă fundamentală a societății. A venit timpul să-o tratăm ca atare, pentru a da sensul și conținutul necesar marilor concepte și realități care determină dezvoltarea țării și pentru a acoperi cu fapte datoriiile generației noastre față de viitor.

(Din revista "Biblioteca", an VII, nr. 7, 1996, pag 161-162)

Conf.univ dr. Ion Stoica

Metode noi de prelucrare a informațiilor și acces rapid la Biblioteca Județeană "Ion Heliade Radulescu" Dambovita

Dezvoltarea tot mai rapidă a societății, atât din punct de vedere tehnic cât și informațional, ne dă impresia căteodată că suntem depășiți de evenimente. Nu trebuie să ne speriem ! Trebuie numai să încercăm să ne adaptăm și să facem față acestei dezvoltări.

O metodă la îndemână ar fi informarea rapidă asupra tuturor schimbărilor. Bineînțeles că nu putem face acest lucru exhaustiv ! Dar pe un anumit domeniu de interes (sau mai multe) o putem face. Acest lucru implică însă un acces rapid la informațiile "la zi" din domeniul nostru de interes.

Dar cum putem avea un astfel de acces rapid la informațiile ce ne interesează? Normal că există mai multe posibilități ! Să cumpărăm mereu tot ce apare nou (cărți, reviste) sau să frecventăm bibliotecile. A doua soluție pare mai la îndemână având în vedere noile prețuri ale publicațiilor în perioada de "tranzitie". Bibliotecile trebuie însă să se adapteze și ele la acest ritm rapid de apariție de noi informații pentru a putea pune la dispoziția publicului cititor cât mai rapid, mai eficient și cu acuratețea necesară, informațiile solicitate.

Bibliotecarii din Biblioteca județeană "I.H.Rădulescu" Dâmbovița au înțeles că numai modernizarea activității lor îi va putea ajuta să răspundă la cerințele de informare ale timpului prezent. Astfel, în limita posibilităților financiare, dar cu un efort susținut, biblioteca a trecut la informatizarea activităților sale de prelucrare și regăsire a informațiilor cuprinse în fondul documentar deținut. Diversitatea colecțiilor și a serviciilor puse la dispoziția publicului cititor a impus o analiză amănunțită a procesului de informatizare și o etapizare în aplicarea acestui proiect important în dezvoltarea actuală și viitoare a activității sale.

Primul pas a fost, normal, achiziționarea de tehnica de calcul modernă care să permită demararea activității de informatizare, așa cum a fost stabilită prin analiza inițială. A fost instalată o rețea locală de calculatoare PC ce permite introducerea și crearea de baze de date specifice tipurilor de documente deținute în colecțiile bibliotecii.

Ca software de lucru a fost ales CDS - ISIS care, deși nu este un soft integrat de bibliotecă, permite punerea în practică a primului obiectiv al activității de informatizare : crearea bazelor de date. Planul de viitor (care sperăm că va fi posibil de pus în practică în cursul acestui an) presupune cuprinderea tuturor acestor baze de date într-un sistem integrat de bibliotecă ce va putea superviza toate activitățile bibliotecii, începând cu achiziția de publicații, continuând cu prelucrarea (catalogare, clasificare, repartiție), controlul colecțiilor , înscrierea

citizenilor și accesul direct al publicului la informațiile din sistem , precum și împrumutul la domiciliu pentru publicațiile solicitate.

Bazele de date proiectate a fi completate și utilizate în CDS - ISIS sunt:

- carte românească și străină
- periodice
- depozit legal
- colecții speciale (manuscrise, fotografii, microfilme, diafilme și diapositive, vederi)
- materiale audio-vizuale
- cititori înscriși la bibliotecă (având ca an de referință 1997)

Toate bune și frumoase ! Dar introducerea acestui nou mod de lucru implică o schimbare radicală a modului de lucru tradițional cu care majoritatea bibliotecarilor sunt obișnuiți de ani și ani. De aceea s-a impus o "școlarizare" la locul de muncă pentru toți cei implicați în procesul de modernizare a activităților bibliotecii. Primul rezultat ce poate fi observat deja este faptul că, la ora actuală, se pot face căutări rapide și se pot selecta și tipări liste tematice la cerere din datele deja introduse în bazele de date . Normal că acest lucru va fi tot mai eficient odată cu creșterea informațiilor conținute în aceste baze de date.

Personal, consider că hotărârea de modernizare a activităților bibliotecii a fost justificată și trebuie susținut efortul de continuare și dezvoltare a acestui proces. Deși perioada de lucru în noul sistem este de numai câteva luni, rezultatele le consider stimulatoare și o analiză pertinentă poate fi făcută eventual la finele primului trimestru al acestui an.

Doresc succes colegilor din Biblioteca județeană Dâmbovița și în limita timpului disponibil și a experienței personale în domeniul informatizării activităților de bibliotecă, voi continua să ajut la dezvoltarea sistemului.

Mihaela Bora
Şef Oficiu de calcul
Biblioteca Națională a României

Depozitul legal -un deziderat de stringenta actualitate

Conform "Dicționarului explicativ al limbii române" (București, Ed. Academiei, 1975, p. 84) biblioteca este definită în accepțiunea modernă a termenului ca "instituție care colecționează cărți, periodice, etc. spre a le pune în mod organizat la dispoziția cititorilor". Reiese clar caracterul instituționalizat,

organizat al acesteia, faptul că în evoluția sa istorică biblioteca nu și-a pierdut, ci dimpotrivă, și-a multiplicat și diversificat demersul său ca păstrător, organizator, difuzor al celor mai valoroase cuceriri ale culturii și civilizației umane.

Structurate pe principiul național, teritorial sau departamental, bibliotecile contribuie major, în etapa actuală, la programul cultural și spiritual al colectivităților pe care le servesc sau a societății în general.

Fără contribuția majoră a documentelor grafice, audio-vizuale sau de orice altă natură deținute de biblioteci, acest progres va fi de neconceput. Din acest motiv bibliotecile mari se constituie în timp în adevărate bânci de date.

În acest context se înscrie ca obiectiv major, atât la nivel național cât și local sau departamental, organizarea Depozitului legal de tipărituri și alte documente grafice și audio-vizuale. El are ca scop conservarea fondului național de tipărituri, iar pe baza acestuia elaborarea bibliografiei naționale și întocmirea statisticii naționale a producției de tipărituri.

Termenul de "depozit legal" apare pentru prima dată în Franța (sec. al XVI-lea) fiind apoi generalizat și acceptat în esență sa de marea majoritate a țărilor, sau a legislațiilor în domeniu. În țara noastră apare încă din sec. al XVIII-lea (în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, în 1708), dezvoltat apoi prin contribuții importante în timpul Regulamentului organic (1831-1832), a domniei lui Alexandru Ioan Cuza, și cu aportul lui Ioan Bianu privind legea din 1885, (prima lege care asigura intrarea în depozitul legal a tuturor tipăriturilor românești), completată prin legea din 1904. Mai sunt de menționat : Decretul lege din 1941, H.C.M. 1542 din 1951 sau H.C.M. din octombrie 1956. La acestea s-au adăugat, mai ales în ultimile patru decenii, o serie de analize, decizii, instrucțiuni, care au încercat să stabilească noi criterii sau beneficiari ai producției tipografice sau editoriale.

Prin Legea 111 din 21 noiembrie 1995 Parlamentul României a elaborat actul normativ privind constituirea, organizarea și funcționarea Depozitului legal de tipărituri și alte documente grafice și audio-vizuale. Ea precizează categoriile de materiale produse în serie ce se supun acesteia (cărți, broșuri, ziar, reviste, almanahuri, calendare, publicații periodice sau seriale, partituri, reproduceri artistice, fotografii, gravuri, cărți poștale ilustrate, înregistrări fonice, video-fonice, diafilme, diapositive, microfilme, standarde, descrieri de invenții și inovații, etc.), precum și cele care nu fac obiectul prezentei legi (în general, documente cu valoare informațională redusă sau nespecifice activității bibliotecii, cf. art.4).

Aceste obligații revin tuturor persoanelor fizice și juridice care editează sau produc materialele amintite mai sus, pe teritoriul României, sau după caz, produse în străinătate, obligația de trimitere revenind persoanelor fizice sau juridice române. Se precizează în prezenta lege că Biblioteca Națională a României exercită funcția de agenție națională pentru depozitul legal, primind 9 exemplare din categoriile de materiale supuse legii, reținând 2 exemplare, restul,

redistribuindu-le în teritoriu următorilor beneficiari: Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Centrală Universitară Cluj-Napoca, B.C.U. - Iași, Biblioteca Universității Craiova, B.C.U Timișoara. Se stipulează de asemenea faptul că bibliotecile județene primesc un exemplar din lucrările de interes pentru aria geografică respectivă, în vederea constituirii Depozitului legal local. Sunt precizate atribuțiile și obligațiile ce revin bibliotecilor deținătoare de Depozit legal, competențele celor abiliți să controleze operativ modul de aplicare a prevederilor legii, precum și modalitățile de sancționare a eventualelor contravenții.

După cum se poate observa, legea diversifică posibilitățile de depistare, păstrare, sistematizare și punere la îndemâna cititorilor a informațiilor deținute de tipăriturile și celelalte documente grafice și audio-vizuale, precum și aria teritorială de cuprindere a acestora: Biblioteca Națională, marile biblioteci enumerate mai sus beneficiare de exemplare de depozit legal, precum și bibliotecile județene pentru Depozitul legal local.

Cunoașterea producției tipografice și editoriale este o cerință primordială a etapei actuale de dezvoltare a societății românești. Prin eliminarea barierelor de ordin centralist, a celor materiale sau ideologice, în ultimii ani asistăm la o adevărată efervescență a acestei activități, cu realizări notabile, dar și cu unele îndoienlnice, din păcate, atât sub aspectul conținutului cât și a formei grafice de prezentare.

Iată de ce bibliotecilor beneficiare ale legii le revine și misiunea importantă de a elabora bibliografia națională și cea locală, pentru ca documentele, informațiile deținute de acestea să fie folosite în activitatea de documentare și cercetare de un număr cât mai mare de utilizatori.

Victor Petrescu
Cătălina Simion

Preocupari pentru optimizarea actului de lectura la Secția de carte tehnică: "Nicolae Cioranescu" a Bibliotecii Județene Dambovița

"Nici o sarcină nu are valoare mai mare și mai considerabilă și nu merită o mai mare cinste decât ceea ce face în serviciul comunității sale un bibliotecar competent și serios"

Melvil Dewey

Este cunoscut faptul că în raporturile cu colectivitatea, biblioteca publică, polarizează o multitudine de interese intelectuale ale tuturor structurilor

colectivității, reflex al caracterului enciclopedic al colecțiilor pe care le posedă.

Pentru asigurarea unui potențial informațional în stare să satisfacă cerințele tot mai exigente de pregătire și reconversie profesională a beneficiarilor bibliotecii noastre, am avut în vedere constituirea judicioasă a unui fond de publicații tehnico-științifice rațional repartizat ca profil și structură tematică în funcție de actualitatea și perspectiva social-economică a municipiului și județului nostru, luând în considerare, totodată, particularitățile socio-profesionale ale populației, necesitățile și interesele de studiu, informare și documentare ale cititorilor reali și potențiali.

Concretizând aceste cerințe, apreciem că fondul de publicații al Secției de carte tehnică "Nicolae Ciorănescu" din Biblioteca județeană corespunde în general atât cantitativ cât și calitativ opțiunilor de lectură ale cititorilor. Aceasta este constituit din 22636 volume structurate astfel: matematică + informatică (3751), fizică (2727), chimie (2002), medicină + biologie (3173), inginerie (9138). Am avut în vedere ca volumele să fie expuse corespunzător, să fie individualizate pe domenii cu indicatoare conform CZU. Fondul de referință (encyclopedii, lexicoane, dicționare etc.) este expus în rafturi, putând fi ușor studiat de utilizatori în cadrul secției.

Ca mijloc de potențare a colecțiilor, instrumentele de informare realizate de Biblioteca județeană se înscriu printre preocupările de prim ordin. Avem în vedere, deopotrivă, îmbunătățirea celor existente cât și diversificarea lor. Punem la dispoziția beneficiarilor un catalog alfabetic pe nume de autori și titluri, catalogul sistematic, un catalog al periodicelor de specialitate și catalogul pe profesii al cititorilor secției.

Anual înscriem circa 1500 cititori, ponderea deținând-o elevii și studenții (55%), în componența acestora intrând și ingineri, tehnicieni, cadre medicale, economisti, muncitori, șomeri, etc. Difuzăm aproximativ 30.000 de volume/an, cele mai solicitate fiind din domeniile: matematică, fizică, chimie, informatică, electrotehnică și electronică. În relațiile cu cititorii investim tact pedagogic, lucrând diferențiat cu aceștia, ținând seama de pregătirea intelectuală, opțiunile de lectură, de trăsăturile lor psihologice și individuale.

În incinta secției, avem organizate expoziții permanente de carte pe teme: "Mediul înconjurător și ocrotirea lui", "Arta de a fi sănătos", "Crezul meu-matematica". Noutățile editoriale din domeniile științei și tehnicii sunt expuse în holul bibliotecii.

Organizăm periodic activități de cunoaștere a publicațiilor pe care le deținem, în colaborare cu celealte secții și servicii ale Bibliotecii județene. În cadrul acesteia, în anul 1996 am prezentat contribuția unor personalități din țară la dezvoltarea patrimoniului științific național și universal.

În acest an, asemenea activități vor fi dedicate aniversărilor sau comemorărilor unor prestigioși oameni de știință precum: Emil Racoviță (50 de ani de la moartea savantului român), Grigore Antipa (130 de ani de la nașterea

naturalistului român), Traian Vuia (125 de ani de la nașterea inginerului și inventatorului român), Isaac Newton (270 de ani de la moartea matematicianului, fizicianului, astronomului englez), Thomas A. Edison (150 de ani de la nașterea inventatorului american), Pierre Simon Laplace (170 de ani de la moartea matematicianului, fizicianului și astronomului francez), Irene Joliot Curie (centenarul nașterii fizicianei și chimistei franceze), Louis Pasteur (175 de ani de la nașterea chimistului și biologului francez).

De asemenea, suntem preoccupați de cunoașterea unor opinii ale cititorilor, vizavi de structura colecțiilor, serviciile ce le oferim. În acest sens vom valorifica concluziile rezultate din sondajul sociologic ce va fi efectuat în semestrul I al anului 1997 de serviciile: Studii, cercetare, informare bibliografică, îndrumare metodologică și Relații cu publicul ,ale instituției noastre.

Din contactul direct cu cititorii secției, am constatat că fondul de care dispunem este deficitar în domeniile: informatică, economie, electronică și electrotehnica ,intens solicitate de cititori, de aceea în achiziția viitoare de carte vom avea în atenție această problemă.

Am prezentat câteva din preocupările secției noastre menite să sprijine interesele generale de studiu, de informare și documentare a populației din Târgoviște, să contribuie la cunoașterea noutăților apărute în toate domeniile științei și tehnicii.

Vasilica Stancu
Ileana Cercel

Repere ale activitatii bibliotecilor

In anul 1996 activitatea bibliotecilor comunale a cunoscut o continuă dezvoltare și perfecționare, bibliotecarii dovedind interes în realizarea îndatoririlor profesionale, implicându-se în problematica socială și culturală a localității, în realizarea dezideratelor cerute de actualul act educațional. În coordonarea și îndrumarea de specialitate a Inspectoratului pentru Cultură și Biblioteci județene, prin consiliile locale s-a asigurat creșterea și valorificarea fondului de publicații, aplicarea normelor biblioteconomice de evidență și gestiune a colecțiilor, ridicarea cunoștințelor de cultură generală și a pregătirii profesionale a bibliotecarilor, asigurarea condițiilor materiale necesare desfășurării activității.

Prin deplasările efectuate de personalul de specialitate al Bibliotecii județene, în convocările metodice trimestriale au fost dezbatute și aprofundate

probleme legate de organizarea și programarea activității, evidența și circulația colecțiilor, descrierea bibliografică, informarea și documentarea în biblioteci.

S-au enunțat și pus în dezbatere prioritățile, obiectivele și formele de activitate ce pot fi folosite în scopul optimizării actului de lectură, diversificării acestuia în raport cu interesele și opțiunile cititorilor.

În perioada la care ne referim colecțiile celor 76 biblioteci comunale au crescut cu 11.120 volume în valoare de 31.647.862 lei. O mare parte din consiliile locale înțelegând obligațiile ce le revin din Legea 69/1991, Hotărârea Guvernului 442/1994 privind finanțarea instituțiilor publice de cultură și artă au alocat resurse financiare pentru completarea fondului de publicații (Bezdead, Dragomirești, I.L. Caragiale, Moțăieni, Sălcioara, Tătărani și altele), pentru efectuarea de abonamente la ziară și reviste. De la Biblioteca județeană au fost transferate către bibliotecile comunale 5.060 volume. În comunele Ocnița, Răcari, Petrești, Pietroșița, Glodeni, Ulmi și altele, bibliotecarii au găsit și alte posibilități pentru procurarea de cărți (donații de la instituții, organizații, firme și persoane particulare). În prezent bibliotecile comunale din județ dispun de 550.575 volume din toate domeniile cunoașterii.

În perioada la care ne referim au fost atrași la lectură 31.120 cititori, fiind eliberate 308.304 volume. Indicele de atragere la lectură este 8,15%, de lectură este 9,90 cărți/cititor, de circulație 0,55% iar de dotare este 1,4%.

În vederea îmbogățirii cunoștințelor de cultură generală, de ridicare a pregătirii profesionale, bibliotecarii au participat și la o serie de manifestări culturale organizate de instituția noastră, sau în colaborare cu alte unități de cultură din județ, precum: Zilele bibliotecii "Ion Heliade Rădulescu" (aprilie), Concursul de literatură "Moștenirea Văcăreștilor" (septembrie), Sesiunea de comunicări și referate "Târgoviște - continuitate culturală în timp" (noiembrie), oferindu-se astfel posibilitatea realizării unui dialog cu reprezentanți ai Ministerului Culturii, Bibliotecii Naționale, autori, editori și difuzori de carte.

Perfecționarea pregătirii profesionale a constituit un obiectiv principal în defășurarea schimburilor de experiență ce au avut loc semestrial, în cele 7 centre metodice, ce grupează bibliotecile comunale. La bibliotecile găzde, participanții au văzut modul cum este așezat și conservat fondul de publicații, au studiat documentele de bibliotecă, au realizat un dialog profesional privind modul cum se acționează pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin din propriile regulamente de organizare și funcționare.

În derularea acțiunilor de la centrele metodice au figurat și manifestări culturale diverse, în unele cazuri complexe, bibliotecarii reținând aspectele metodice de pregătire, organizare și asigurarea unui conținut corespunzător acestora. Menționăm activitățile de la: Cojasca, Brănești, Vișinești, Vârfuri.

Un număr de 7 bibliotecari au absolvit cursurile de inițiere și formare "Bazele biblioteconomiei", iar 12 au parcurs cursul de consolidare a cunoștințelor

profesionale, ambele programe fiind organizate la Bușteni de Centrul de perfecționare a cadrelor din cultură și artă.

Și în acest an am continuat organizarea unor activități prilejuite de aniversarea unor date privind tradițiile lecturii publice la unele biblioteci din județ. De asemenea, am realizat momente culturale cu ocazia atribuirii numelui unor personalități care s-au născut, au creat în localități dâmbovițene la bibliotecile din: Costești-Vale (I.C. Vissarion), Moroieni (Ion Ciorănescu), Voinești (Vasile Florescu), Aninoasa (Constantin Manolescu), Răcari (Ion Ghica).

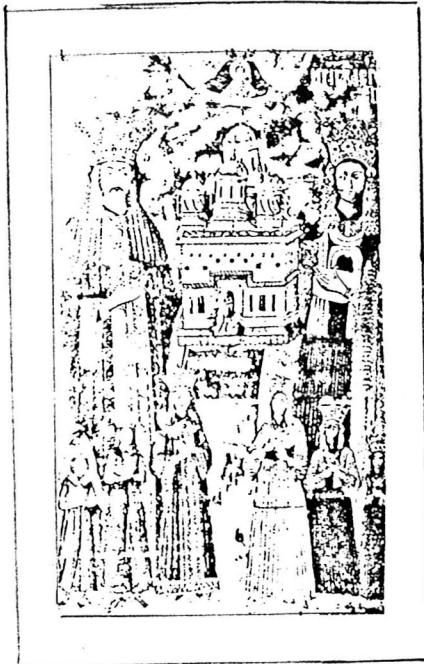
Concluzionând, putem spune că bibliotecile comunale prin specificitatea instrumentelor cu care operează pot contribui operativ și eficient la informarea cititorilor cu tot ce a creat mai valoros gândirea și activitatea umană pe toate treptele dezvoltării societății omenești satisfăcând într-o măsură mai mare cerințele de lectură și documentare a locuitorilor din comunele județului nostru.

Florin Dragomir

SITUAȚIA STATISTICĂ
privind activitatea bibliotecilor comunale pe anul 1996

1. Total volume existente la 31.XII.1996, din care:	550.575
czu 1, 3, 93	65.661
czu 5, 6, 91	66.337
czu 8	354.737
czu 0, 2, 7	63.840
2. Total volume intrate în 1996, din care :	11.120
czu 1, 3, 93	680
czu 5, 6, 91	1.601
czu 8	7.804
czu 0, 2, 7	1.035
3. Cititori înscrîși ,total din care :	31.120
muncitori	4.060
agricultori	3.127
intelectuali , funcționari	2.878
elevi ,studenți	17.462
alte categorii	3.593
4. Total cărți difuzate din care:	308.304
czu 1, 3, 93	17.182
czu 5, 6, 91	21.107
czu 8	236.324
czu 0, 2, 7	33.691

Literatura română s-a nascut la Târgoviște acum 475 de ani

La 18 decembrie a avut loc în sala de festivități a Cercului Militar din Târgoviște Sesiunea Solemnă închinată aniversării a 475 ani de la scrierea, în cetatea de scaun Târgoviște, a Învățăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie, numite de Constantin Noica “întâia mare carte a culturii românești”. Memoria culturală va reține faptul că numai în vechea capitală a Țării Românești s-a găsit de cuviință să se organizeze o manifestare oficială și de amploare consacrată unui fapt totuși de importanță națională: nașterea literaturii române!.

Este un fapt ușor de constatat: înainte de opera voievodului muntean, scrisă la Târgoviște, literatură română scrisă nu există. Exista numai literatura orală, a poporului, dar ea nu ne este cunoscută decât o dată cu apariția marilor culegeri din secolul al XIX-lea. Numai accidental câteva ecouri au pătruns în scrieri istorice, în descrieri geografice sau etnologice, atestând bogăția acestei literaturi. Ritmurile ei și muzicalitatea limbii române din versul popular au hrănит fără îndoială geniul poetic al mitropolitului Dosoftei, în secolul al XVII-lea, mai înainte de a înaripa inspirația și pana lui Vasile Alecsandri și a se transfigura în capodoperele eminesciene. Dar până atunci singura noastră adevărată operă literară în deplinul înțeles al cuvântului a fost aceea creată de Neagoe Basarab, întâiul mare scriitor român. Înaintea lui, un “Grigorie monahul și prezviterul de la marea biserică a Moldovlahiei” în care multă vreme s-a crezut - greșit - că trebuie să vedem pe cărturarul bulgar Grigorie Tamblac, a scris, între 1432 și 1439 (când avem prima copie datată) Mucenicia Sfântului Ioan cel Nou - creație aparținând genului hagiografic, foarte gustat în Evul mediu (viețile de sfinți au fost “romanul și nuvela Evului mediu” spunea N. Iorga). Ea a cunoscut o reală glorie și răspândire în întreaga cultură ortodoxă a Europei răsăritene, fiind copiată în

slavona originală atât în Ucraina cât și în Rusia, iar apoi, după traducerea în românește a Mitropolitului Varlaam fiind tradusă și prelucrată de două ori în neogreacă. Limitele genului precum și caracterul său strict religios nu au permis însă autorului exprimarea propriului “eu” și nici altă legătură cu realitatea românească decât descrierea finală a ceremoniei aducerii moaștelor la Suceava, de către Alexandru cel Bun.

Mult mai aproape de literatură prin intensitatea sentimentelor, prin puternica amprentă personală imprimată slavonei - limbă străină și de română și de limbile slave vii - și prin realitatea românească de care dau seamă cuvintele așezate în expresii memorabile, marcate de pecetea geniului, sunt textele lăsate urmașilor de marele Ștefan, domnul Moldovei, cu care Neagoe Basarab a fost contemporan de la naștere până spre 24 de ani. Uriașa personalitate a celui în care putem vedea pe bună dreptate părintele națiunii române era înzestrată și cu o capacitate de transfigurare a istoriei în literatură, care ne amintește de un Cesar în antichitate sau de Napoleon și Charles de Gaulle în timpurile moderne. Pisaniile dictate de voievod pentru ctitorii sale (în special aceea de la Războieni) scrisorile și proclamațiile sale, unele din actele de cancelarie, dar mai ales Letopisețul de când cu voia lui Dumnezeu s-a început Țara Moldovei - întâiul monument al istoriografiei românești, inițiat și în parte dictat de domnul însuși, conțin germanii unei întregi literaturi viitoare, din care vor răsări nu numai urmașii imediați și continuatorii letopisețului - Macarie, Eftimie și Azarie fiindu-ne cunoscuți pe nume - dar și toată marea literatură cronicărească în limba română, de la Ureche la Neculce. Ea va fi retopită și turnată în tiparele moderne de genul unor Negruzz, Alecsandri și mai ales Mihail Sadoveanu. Totuși, nici aici nu putem vorbi de opere literare propriu-zise, de creații ce aparțin unui scriitor în deplinul înțeles al cuvântului.

Iată de ce putem spune că leagănul adevăratei și marii literaturi române a fost cetatea de scaun a Târgoviștei. Aici s-a scris, cu aproape o jumătate de mileniu în urmă o carte ce statuiază locul poporului român în istoria spirituală a continentului european, în pragul Epocii Moderne, dar în același timp și în raport cu istoria culturală a Răsăritului Ortodox de tradiție bizantină.

Prin intinderea lor, Învățăturile lui Neagoe Basarab depășesc orice scriere în limba slavonă apărută pe alte meleaguri (Bulgaria, Serbia, Rusia) creând un veritabil paradox: poporul de limbă romanică pentru care slavona nu era decât o limbă culturală, de împrumut, fără nici o legătură cu limba vorbită, a dat literaturii și culturii întemeiate în secolul al IX-lea de frații Chiril și Metodie monumentul cel mai impunător și astăzi cel mai viu, cel mai actual!

Prin geniul literar al autorului lor, Învățăturile... depășesc toată literatura numită “parenetică” a Bizanțului. Astăzi, Sfaturile lui Agapet, Învățăturile lui Vasile Macedoneanul, ale lui Manuel Paleologul, carte despre administrarea imperiului a împăratului Constantin Porfirogenetul, sunt simple “izvoare istorice” sau documente de epocă, în vreme ce opera lui Neagoe Basarab se citește ca o

scriere clasică, eliberată de cătușele timpului și capabilă a vorbi oamenilor din toate secolele. Numai celebrul Principe al lui Machiavelli a mai reușit această performanță.

Comparația Învățăturilor lui Neagoe cu Principele este absolut necesară, lectura lor paralelă se impune oricui vrea să-și dea seama nu numai de valoarea operei românești, ci și de ceea ce ea are actual pentru a intui profilul moral și mesajul poporului român de-a lungul întregii sale existențe.

Iată de ce, poate că într-o zi, printre statuile ce înfrumusețează orașul Târgoviște, se va înălța una și genialului scriitor și gânditor care a fost Neagoe Basarab. De ce nu în fața Bibliotecii care i-ar putea purta numele?

Prof. dr. Dan Zamfirescu
Universitatea “Valachia” Târgoviște

Manastirea Dealu-un lăcaș de cultură medievală -

Mănăstirea cu hramul Sfântului Nicolae situat pe dealul de peste Ialomița, în apropierea Târgoviștei, este atestată documentar la 17 noiembrie 1431 într-un hrisov al domnitorului Alexandru Aldea prin care îi întărește stăpânirea asupra satelor Alexeni (pe Ialomița) și Răzvad.

Pe locul modestului lăcaș, Radu cel Mare inițiază la 1500 construcția unui nou și impunător edificiu din piatră care va înfrunta vitregiile vremii până în zilele noastre. Radu Vodă, înmormântat în noul lăcaș nu reușește să termine lucrările începute, această cinste revenind domnilor care îi vor urma, Vlad cel Tânăr și mai ales Neagoe Basarab, cel care avea să poruncească și întâia zugrăvire a bisericii.

Așa cum rezultă din cele două pomelnice ale mănăstirii întocmite în 1721 și respectiv 1761 ,aceasta a continuat să primească de la domnitori și unii boieri, numeroase danii constând din moșii, sate cu rumâni, păduri, eleștee, bălti, munți, obiecte de cult.

Pe lângă inițierea construcției noului lăcaș Radu cel Mare instalează și una dintre primele tipografii din țările române și îl aduce aici pe călugărul muntenegrean Macarie ,cel școlit la Veneția.

Sub îngrijirea lui Macarie, ajuns mitropolit al Ungro-Vlahiei după alungarea lui Nifon, vor fi tipărite primele lucrări pe teritoriul românesc: “Liturghierul” (1508), “Octoihul” (1510) și “Evangeliarul” (1512).

Activitatea lui Macarie se constituie în prima perioadă a mănăstirii Dealu ca lăcaș de cultură spirituală.

O nouă perioadă se leagă de activitatea eruditului învățat grec Matei al Mirelor instalat în scaunul de stareț de voievodul Radu Șerban, scaun pe care avea să îl păstreze până la moartea sa în 1624. Aici el și-a elaborat opera sa istorică, operă care deși scrisă în grecește, constituie un important izvor documentar pentru istoria Țării Românești, în primele decenii ale veacului al XVII-lea.

Se continuă apoi rodnica activitate culturală a mănăstirii în timpul domniei lui Matei Basarab când, la insistențele cumnatului său Udrîște Năsturel, se reușește reinstalarea tiparniței. Apare "Evanghelia învățătoare" (1644), traducerea lucrării "De Imitatio Christi" și "Răspunsul împotriva catehismului calvinesc," a mitropolitului Moldovei, Varlaam.

În perioada beneficii domnii a lui Constantin Brâncoveanu, mănăstirea se bucură de o mare atenție din partea ilustrului domn, fiind reparată și zugrăvită a doua oară.

Pe lângă rolul său de lăcaș de cult și centru de cultură mănăstirea l-a avut și pe acela de necropolă, aici aflându-și odihna veșnică domnitorii începând cu Vladislav Vodă, Radu cel Mare, Vlad cel Tânăr, Pătrașcu cel Bun, Mihail Movilă. Aici a fost adus de la Câmpia Turzii și înmormântat capul primului întregitor de neam, marele domn Mihai Viteazul.

După perioada de prosperitate din epoca brâncovenească mănăstirea trece prin clipe mai grele și în ciuda marelui său domeniu funciar, abia reușește să își vindece răurile provocate de vicisitudinile vremii. La 1760 Scarlat Grigore Ghica întărea mănăstirii moșia din prejur și vinăriciul a două dealuri pentru efectuarea unor reparații.

O importantă schimbare suferă mănăstirea în vremea domniei lui Gheorghe Bibescu care o restaurează, o pictează în stil florentin, dotând-o cu mobilier; tot acum construiește un turn asemănător celui al Colții din București.

Odată cu secularizarea averilor mănăstirești, lăcașul sărăceaște și devine sediul a diferite instituții cu caracter militar: lagăr de prizonieri turci în timpul războiului de la 1877-1878, Școală de ofițeri activi, Școală de copii de trupă, depozit de armament. În anul 1912 la inițiativa ilustrului om politic Nicolae Filipescu ia ființă aici o prestigioasă instituție de învățământ - Liceul militar, care purtând numele fondatorului, va funcționa până la cutremurul din 1940, dând țării numeroși oșteni de valoare.

După ultimul război mănăstirea este complet refăcută între 1953-1958 iar, din 1960 se reia firul tradiției monahale.

Prof. Pârvan Dobrin
Arhivele Naționale
Direcția județeană Dâmbovița

Contributia lui Antim Ivireanu la dezvoltarea tiparului targovisteanc

Una dintre cele trei etape prin care a trecut viața culturală și editorial - tipografică a Târgoviștei între 1508-1830, este cea din primii ani ai sec. al XVIII-lea, în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, fiind o continuare a epocii de efervescență culturală a sec.al XVII-lea. Aceasta s-a manifestat pregnant în varii domenii: broderie, pictură bisericească și laică, sculptură, arhitectură (mănăstiri, palate, biserici) și nu în ultimul rând în tipărituri și miniatura manuscriselor .În această perioadă se ilustrează nume reprezentative ale spiritualității românești: Varlaam, Stolnicul Cantacuzino, Antim Ivireanu,Dimitrie Cantemir.

Personalitate remarcabilă a începuturilor literaturii române moderne Antim Ivireanu a fost un icsusit tipograf și editor, miniaturist și sculptor, ctitor de lăcașuri sfinte, un mare predicator și orator.

Adus în Țara Românească de Constantin Brâncoveanu, este mai întâi gravor al tipografiei domnești, iar după călugăria sa, Antim urcă pe cele mai înalte trepte bisericești . Este egumen al mănăstirii Snagov, episcop de Râmnic (1705-1708), iar apoi mitropolit al țării (1708) până la sfârșitul său tragic din 1716.

Necesităților impuse de peisajul politic și social din vremea lui Constantin Brâncoveanu, Antim le răspunde printre altele tipărind 30 de cărți în limba greacă, 24 cărți în limba română, o carte în limba slavonă, 8 cărți bilingve, dintre care 5 slavo-române, 2 greco-arabe și una greco-română. Tot atunci apare o lucrare tipărită în trei limbi (grecește, slavonește și românește).

De activitatea sa este legată revigorarea tiparului târgoviștean. Timp de peste cinci decenii, din 1652, la Târgoviște nu se mai tipăresc cărți. În acest interval de timp se înființează în Țara Românească noi tipografii : la București (1678), Buzău (1691), Snagov (1696), Râmnicu Vâlcea (1705). Târgoviștea în anul 1668 încețează de a mai fi sediul Mitropoliei Ungrovlahiei, care se mută la București. Încă de pe vremea lui Mircea Ciobanul (1545-1553), domnii țării sădeau o bună parte a anului la București. În aceste condiții viața culturală a Târgoviștei decade. Însăși frumoasa mitropolie se ruinase, zugrăveala i se stricase încât domnitorul Constantin Brâncoveanu luă măsuri pentru repararea edificiilor din jur, a pardoselii, a zugrăvelii, iar la 30 septembrie 1707 lucrările de restaurare au fost teminate.

În 1708 s-a instalat pe lângă mitropolia din Târgoviște o nouă tipografie, de data aceasta mai bogată decât cea din vremea lui Matei Basarab, pentru că avea secție de limba grecească precum și alta de limbă românească. Mentorul culturii și literaturii religioase din această perioadă a fost mitropolitul țării, Antim Ivireanu. Activitatea editorial-tipografică a fost bogată și s-a desfășurat până la 1715 ieșind de sub presele tipografice numeroase și importante cărți grecești și

românești. S-au zămislit de sub teascurile tipografiei târgoviștene 19 cărți grecești, slavonești și românești. Ele sunt importante pentru studiul ideologiei societății feudale de la început de secol.

Meșterii tipografi care au strălucit în această vreme sunt: Mitrofan Gregoraș, Gheorghe Radovici și ieromonahul Filothei. Acum se continuă intens alcătuirea și publicarea cărților de slujbă bisericească în limba română: *Serviciul bisericesc întreg* (1709), *Molitvenice* (1708-1712, 1713, acesta după originalul grecesc tipărit în 1691, de N.Glykis, la Venetia), *Psaltire* (1713, 1714), *Octoih* (1712, primul tipărit în românește), *Rugăciuni* (1712, cu cheltuiala unui mirean, Manu Apostol), *Liturghii* (1713) și două *Ceasloave* (1714, 1715). Apar însă și genuri noi de literatură laică: romanul popular *Alexandria* (1713); antologii de cugetări ale filozofilor antici: *Maxime filozofești* (1713; ediție românească și ediție grecească); lucrări cu conținut istorico-literar: *Panoplia dogmatică* (1710, important izvor pentru cunoașterea doctrinei ereziilor în special ideologia bogomililor). *Proschinitarul Sfântului Munte Sinai*, (1710) un fel de ghid istoric și turistic local și opera lui Hrisant, *Despre oficii, clerici și ceremoniile bisericești* (1715). Observăm că se dezvoltă treptat un proces nou: Biserica, în depistarea izvoarelor de bază ale literaturii religioase de ritual și de citire, nu se mai îndreaptă spre originale slavone, ci spre cele grecești.

Importante sunt și micile lucrări ale mitropolitului Antim Ivireanu *Capete de poruncă* (1714), și *Învățatura bisericească* (1710), menite a ridica prestigiul preoțimii, impunându-i totodată și un stil de viață mai demnă. Preoții sunt amenințați cu pedeapsă dacă nu vor împlini "cu fapte" ce scrie mitropolitul. Iar cine va arde și va pierde cărticica, "să va da în rândul țăranilor", adică vor plăti iar dări și bir (unul din "capete" anunțase scutirea de dări a preoților și diaconilor).

Această perioadă târgovișteană a tiparului se circumscrică în mod fericit eforturilor depuse pentru înflorirea tiparului în Țara Românească în epoca brâncovenească, alături de alte centre tipografice (București, Snagov, Râmnic, Buzău) sau pentru dezvoltarea acestuia în alte spații geografice (Gruzia, Siria). Personalitatea lui Antim Ivireanu, rămâne astfel una de prim rang în istoria culturii românești.

Victor Petrescu

Societati culturale targovistene
de la
sfarsitul sec.al XIX-lea si inceputul sec. XX

Secolul al XIX-lea trezește conștiința națională a europenilor și îndeosebi a celor aflați sub stăpâniri străine. Este perioada redeșteptării naționale, a momentului în care conștiința de sine a fiecărei națiuni devine o caracteristică primordială deoarece îi da dreptul de a-și cunoaște propria istorie și limba pe care să le transpună în nemuritoare creații culturale. Prințe națiile din sud estul european se înscrie și cea română în registrul celor ce formulau revendicări pentru dreptul la o existență istorică.

Pornind de la marile înfăptuiri - Unirea Moldovei cu Țara Românească în 1859 și a Independenței statului român modern în urma războiului din 1877, lupta națională a poporului român a intrat către sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX în ultima ei fază, având drept țel final desăvârșirea unității de neam. O importantă contribuție în procesul creșterii și afirmării naționale a românilor au avut societățile culturale de pe tot cuprinsul țării, care au inițiat ample programe reprezentând sinteza unei puternice mișcări național-culturale.

Necesitatea susținerii acestor idei și pe plan local a condus la înființarea unor asemenea societăți culturale și în Târgoviște. Deschiderea mai multor școli primare și mai ales înființarea în 1874 a unui gimnaziu, a determinat o Renaștere culturală de mult așteptată. Importanța existenței schimbului de idei între intelectualii vremii a făcut ca în toamna anului 1876 să ia naștere prima societate culturală târgovișteană denumită sugestiv "Progresul"

Programul său arăta că "scopul societății este de a încuraja înflorirea științelor de litere și celelalte" și a face ca membrii ei "să-și întinză prin mijlocul discuțiunilor cunoștințele, să înflorescă biblioteca orașului", precum și să organizeze conferințe și seri literare.

Primul președinte al societății "Progresul" a fost Ștefan Marinescu, iar secretar C. Alessandrescu. Un rol deosebit în susținerea activității lor l-a avut redactarea ziarului "Armonia" în 1881, avându-l ca redactor pe C. Alessandrescu. Deoarece printre colaboratorii gazetei respective se afla și Alexandru Vlahuță, se presupune că și acesta a fost membru al respectivei organizații. Începând cu 1883 o nouă etapă intervine în viața societății culturale "Progresul", noul comitet de conducere incluzând de data aceasta și corpul profesoral din Dâmbovița. Cu

această ocazie se hotărăște editarea ziarului ”Progresul”, care prin fuzionarea cu ”Armonia” dă naștere publicației sugestiv intitulate ”Unirea” foia Societății ”Progresul” din Târgoviște.

În cadrul activităților culturale întreprinse trebuie subliniat interesul manifestat de către membrii societății față de folclorul românesc, printre primii abonați la volumul ”Poezii populare” al lui G. Dem. Theodorescu numărându-se și membrii activi ai ”Progresului”: D. P. Condurățeanu, T. Nicolescu, N. I. Eladescu și Ștefan Vasilescu.

De asemenea, nu este întâmplătoare redactarea la Târgoviște în această perioadă a unor lucrări de certă valoare științifică, mult apreciate în epocă. Astfel. I. D. Petrescu publică monografiile istorice ”Radu cel Mare”; ”Târgoviște. Schițe istorice și topografice”; ”Descălecarea lui Negru Vodă și cetatea sa după Dâmbovița”. O importantă lucrare de referință, premiată și de către Academia Română, este ”Dicționarul geografic al județului Dâmbovița”, întocmit de Dimitrie Condurățeanu, care sintetizează cunoștințele epocii, preluând elementele de subsanță ale tradițiilor locului și preocupările epocii. C. Alessandrescu este prezent cu o mulțime de manuale școlare de geografie pentru diferite județe și dicționare geografice pentru județele Ilfov, Vâlcea, Olt și Prahova. Același C. Alessandrescu va edita, începând cu 1913 colecția ”Cultura săteanului” în care apar două cărți de povești ale lui Ion Creangă și Petre Ispirescu.

Înființarea în 1891 a ”Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor” a impulsionat întreaga activitate culturală și politică de sprijinire a luptei naționale a poporului de pe ambele versante ale Carpaților. Reușind să înființeze secții în majoritatea orașelor din România, precum și în multe centre universitare din străinătate, Liga... a abordat problema organizării unor manifestări politice, îmbinând astfel activitatea culturală cu cea politică și declarând că *nici o putere din lume nu va putea împiedica unirea românilor*.

Secția târgovișteană a funcționat încă din 1891 și a reprezentat o continuare firească a societății ”Progresul”, membrii acesteia acționând acum pe un plan superior impus de noi cerințe. Ca rezultat al acestei conlucrări s-a evidențiat ridicarea statuii ilustrului reprezentant al generației pașoptiste, Ion Heliade Rădulescu.

Memorabile rămân în epocă marile manifestări cu profund caracter politic, patriotic și național, reprezentate prin evocarea unor momente majore ale istoriei naționale. În acest sens, comemorarea a 300 de ani de la moartea lui Mihai Viteazul a condus, în toamna anului 1901, la organizarea unor întruniri și demonstrații de stradă în principalele orașe din țară, precum și pelerinaje la Mănăstirea Dealu. Nota distinctă a acestui cadru l-a reprezentat participarea românilor din toate ținuturile românești, legătura permanentă dintre fapta măreată a lui Mihai Viteazul, care unificase sub sceptrul său toate provinciile românești și strădania fiecărui român ca ideile și faptele mărețului voievod să nu rămână doar o dorință, ci să se transforme în realitate.

Un prilej de reunire a românilor din toate ținuturile este dat și de marea expoziție națională din 1906, organizată la București, moment care a făcut posibil *a ne încălzi și noi din razele culturii noastre naționale și ca fi de la o mamă să ne vedem frații și surorile lângă sânul dulcei mame*. Cu această ocazie grupuri de transilvăneni au vizitat Târgoviștea, prof. univ. Gh. Tocilescu evocând domniile lui Vlad Tepeș și Mihai Viteazul.

Începând cu 1912 "Liga culturală" "va fi reorganizată și se va afla sub conducerea dr. Ion Marinoiu". În ziua de 30 august 1912 un grup de preoți și învățători s-au strâns la Școala nr. 1 din Târgoviște pentru a pune în aplicare acest plan. Apelul specifică și probabila participare a lui Nicolae Iorga la reuniune și faptul că erau invitați *bunii români a se înscrive în Liga sub cupola curată a aspirațiunilor noastre ca neam*. Taxa de înscriere era de 3 lei, iar cotizația de 1 leu pe lună, casier fiind ales prof. C. D. Condurățeanu. Fondurile astfel obținute erau îndreptate către susținerea activității la sate, în ideea înființării de muzeu școlare pe lângă școlile primare, biblioteci sau încurajării instituțiilor de binefacere. Astfel, sub patronajul Ligii culturale și-au desfășurat activitatea cercuri științifice, școli de adulți, șezători sătești, teatre populare, biblioteci publice, prin acțiunile inițiate, membrii ei dorind să contribuie la dezvoltarea satelor și luminarea țăranilor.

Nu lipsesc însă nici accentele patetice dintr-o anumită parte a presei, ce deplângea activitatea culturală modestă a orașului care, în ciuda trecutului său glorios, nu avea teatru, Ateneu, iar secția Ligii era socotită *moartă*: *Cei mari și bogăți se distrează la București, cei mijlocii ori mai nevoiași, prin cafenele.* (Vointa Dâmboviței an I, nr. I, 1911)

În dezacord cu asemenea interpretări, Liga culturală își continuă activitatea militând pentru susținerea cauzei naționale a românilor din Ardeal, adresând dâmbovițenilor apelul de *a se încălzi la focul dragostei pentru unire*.

Se cuvine a încheia prezentarea activității Ligii culturale din județul Dâmbovița prin redarea unui impresionant apel lansat ostașilor români de către preoții din comuna Valea Lungă: ...*mergeți voioși și fără nici o frică, căci nu mergeți singuri. Crucea care a însoțit pe Mircea, Ștefan și Mihai, crucea care a ocrotit România... azi e mai mult ca oricând cu voi. Fiți vrednici urmași ai vitejilor voștri înaintași.* (Ziarul "Lumina", an I, nr. 10, 1915)

Noile evenimente readuceau Târgoviștea în atenția întregii țări, ceea ce a determinat o revitalizare a interesului pentru vestigiile trecutului și a principalelor monumente, considerente pentru care i s-a încredințat cercetarea acestora: istoricului Virgil Drăghiceanu. Rezultatul acestei acțiuni a fost înființarea la 10 mai 1910 a societății "Târgoviștea". Țelul acesteia era *păstrarea și îngrijirea monumentelor istorice din tot cuprinsul orașului Târgoviște și al județului Dâmbovița, adunarea tipăriturilor vechi, precum și a oricăror obiecte de valoare științifică și istorică care au legături cu arta și istoria românească*. Se desprinde ideea că toate valorile culturale ale trecutului să se păstreze într-un muzeu

regional și grija pentru ca orașul Târgoviște să se dezvolte și să se înfrumusețeze păstrându-și caracterul său de cetate românească.

Preocupări asemănătoare avea societatea culturală “Păstrarea și propășirea datinilor strămoșești”, înființată în 1913. Aceasta încuraja dezvoltarea gustului pentru teatru, promovarea pieselor cu caracter românesc, cultivarea și păstrarea jocurilor naționale.

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea a început și funcționarea “Cercului didactic al institutorilor din orașul Târgoviște”. În cadrul ședințelor s-au discutat teme cu o problematică majoră privind răspunderea institutorilor, relația dintre școală și familie, răspândirea cunoștințelor științifice și a știrilor despre dezvoltarea învățământului în alte țări. În ziua de 22 aprilie 1913 se constituia “Asociația corpului didactic primar din județ” și se preciza că aceasta era numai o secție județeană a “Asociației generale a învățătoarelor și învățătorilor din România”, care își propunea *înaintarea culturală și susținerea intereselor morale* ale membrilor ei, organizarea unei biblioteci pedagogice în Târgoviște și susținerea unor conferințe. De asemenea, aveau în vedere înființarea unei reviste sau gazete locale care să le susțină principiile, încurajarea instituțiilor de binefacere, cultură și educație și tipărirea unui album al învățătorilor din județ.

Din cele relatate mai sus reiese că în această perioadă de sfârșit și totodată de început de secol, Târgoviștea a cunoscut o activitate culturală intensă și demnă de amintit. Numai în acest fel moștenirea spirituală transmisă de acei oameni care au avut conștiința locului lor de origine, putând fi cunoscută și prețuită de către urmași.

Conf.dr. Mihai Oproiu
Agnes Erich
Universitatea “Valachia” Târgoviște

O reconsiderare necesară : Smaranda Gheorghiu

Smaranda Gheorghiu este personalitatea târgovișteană cu cea mai complexă și mai intensă activitate cultural-literară și social-politică între cele două războaie mondiale și cu toate acestea, în mod paradoxal, este foarte puțin cunoscută de către Tânără generație.

Urmașa unei familii care a dat incredibil de mulți cărturari patrioți și militanți obștești, (tatăl ei, pitarul Ion Andronescu, a fost conducătorul răzmeritei

antifanariote din 1821 și revoluționar de frunte la 1848, din familie făcând parte, printre alții, Grigore Alexandrescu, Ion Voinescu II, Ion Alexandru Brătescu-Voinești etc.), ea a continuat într-o manieră cu totul personală vocația de luptători progresiști a înaintașilor.

Scriitoare, traducătoare, ziaristă, autoare de manuale școlare, institutoare, inspector general pentru învățământul primar din România, conferențiară de mare prestigiu în epocă, organizatoare de cenacluri literare, de consfătuiri și congrese, pionieră a luptei pentru emanciparea femeii, apărătoare hotărâtă și eficientă a unor drepturi și libertăți democratice, reprezentantă a României la congresele mondiale pentru pace, inițiatorea organizării "școlilor în aer liber" la noi în țară, călătoare neobosită, susținătoare a cauzei românești peste hotare, Smaranda Gheorghiu s-a aflat în centrul vieții spirituale naționale de-a lungul a peste cinci decenii.

Născută la Târgoviște, la 5 septembrie 1857, într-o casă de pe Calea Domnească, pe locul unde se înalță astăzi clădirea Liceului Economic, a învățat carte mai întâi în orașul natal, la Biserica Domnească și la Externatul de fete, apoi la celebra Școală Centrală de fete din București. Căsătorită de către părinți la numai 14 ani, și-a continuat studiile în vasta bibliotecă a primului ei soț, poetul și profesorul G. O. Gârbea, reușind prima din 300 de candidați la concursul pentru obținerea diplomei de institutor. Recăsătorindu-se în 1881, cu căpitanul de geniu Petre Gheorghiu, care a decedat un an mai târziu, a rămas văduvă, la 25 de ani, cu două fete, luptându-se din greu cu lipsurile și mizeriile de tot felul. A lucrat ca institutoare la Sinaia, la Ploiești, unde a editat revista Școala Română, și la mai multe școli din București editând și aici revista cu profil etnografic, cultural și educativ, *Alți și Bibiluri* (1893), devenind de aici încolo o prezență vie în publicistica românească.

Pentru cercetătorul de astăzi este impresionantă modernizarea gândirii pedagogice a Smarandei Gheorghiu. Susținând necesitatea înnoirii programelor școlare, în pas cu evoluția societății, a militat pentru instruirea practică a elevilor în ateliere-școală, pentru studierea aptitudinilor copiilor în vederea unei corecte orientări școlare și profesionale, pentru organizarea unor muzeu care să ofere materialul intuitiv necesar completării și aprofundării cunoștințelor. Participă la mai multe reuniuni științifice internaționale pe teme de educație (în Belgia, Italia, Cehoslovacia, Suedia, etc.) a experimentat cu succes primele școli în aer liber din țara noastră și a îmbogățit bibliografia pedagogică printr-o serie de ucrări, ca *A B C ilustrat*, *Anicuța*, *Corbul cu pene de aur*, *Mătușica Dița*, *Stâlpi de pază*, *Spade strămoșești*.

Încă din prima perioadă a șederii sale în București, în casa familiei Gârbea se organizau întâlniri literare, cu participarea unor scriitori ca Alexandru Vlahuță, Raicu Ionescu-Rion, George Coșbuc și alții. Apoi Tânără versificatoare a cunoscut-o pe poeta moldoveancă Veronica Micle, prin intermediul căreia încercările literare ale Smarandei au ajuns sub ochii lui Mihai Eminescu, cel ce îi va sugera

pseudonimul SMARA, devenit ulterior MAICA SMARA (fără ca purtătoarea lui să fi avut vreo legătură cu viața monahală, în afara unor vizite obișnuite la mănăstiri). Sub influența celor doi mari prieteni, poeta târgovișteancă a dat la iveală un prim volum de versuri, *Din pana suferinței*, 1888, urmat de o culegere de Novele, 1890, apoi de însemnări de călătorie, romane, discursuri, piese de teatru etc., la care trebuie adăugate traducerile din E.A. Poe și Fenimore Cooper, întreaga producție literară, cuprinzând circa treizeci de volume, remarcându-se nu atât prin calitățile de structură și stil, cât prin sinceritatea sentimentelor și patosul cu care autoarea își susține tezele umanitariste, progresiste.

Adevărată vocație a Smarei a fost cea de conferențiară. Membră în câteva zeci de societăți culturale, Smara a impresionat pe contemporani prin verbul ei mușcător, colorat, prin expunerile vii, hotărâte și sentimentale, totodată, curajoase. A fost prima femeie care a avut îndrăzneala să vorbească la Ateneul Român, obținând succese răsunătoare în epocă, atât în București, cât și în țară și peste hotare. Broșura *Veronica Micle. Viața și operele sale*, 1892, astăzi o adevărată raritate bibliofilă, a pornit de la o asemenea conferință (itinerantă), iar expunerea *Schițe din Târgoviște*, s-a concretizat și ea, ca atâtea altele, într-o interesantă carte. Față de orașul natal scriitoarea a rămas atașată toată viața, luptând din răsputeri cu autoritățile timpului pentru restaurarea unor monumente istorice, pentru dezvoltarea spirituală a orașului. Realizarea bustului lui Grigore Alexandrescu și a crucii comemorative Tudor Vladimirescu, restaurarea Mitropoliei etc., sunt înfăptuiri din viața ei, semnificative pentru temperamentul și gândirea scriitoarei. Este suficient să amintim că, pornind de la reconstituirea împrejurărilor în care a fost ucis Tudor Vladimirescu la Târgoviște, s-a ajuns la un proces cu negustorul T. Pitiș, pe terenul căruia fuseseră descoperite, alături de niște schelete, câteva obiecte presupuse a fi aparținut conducătorului pandurilor.

Cu aceeași energie a susținut cauza românească la Congresul orientaliștilor (Roma, 1891), la Congresul pentru pace al Uniunii universale a femeilor (Paris, 1900), Congresul latin (Haga, 1902), Congresul esperantiștilor (Atena, 1915), Congresul educației în familie (Gand-Belgia, 1913) și la multe altele. Aflându-se în Forul Roman, cu ocazia sărbătoririi restaurării Columnei lui Traian, Smara a ascultat, printre altele, și discursul unui italian care nega romanitatea românilor. Indignată de această desconsiderare a datelor obiective ale istoriei, românca a sărit în picioare pe banca de marmură, l-a întrerupt pe vorbitor, strigându-i, într-o fericită inspirație de moment: “Dacă voi veți tăgădui, se vor scula pietrele să strige dreptatea noastră!”.

Conf. univ. Gheorghe Bârlea
Universitatea “Valachia” Târgoviște

DICTIONAR LITERAR DAMBOVITEAN

GHICA, ION

(12.VII.1816, Bucureşti - 22.IV.1897, Ghergani - com. Răcari, jud. Dâmboviţa)
prozator, memorialist, economist, ziarist

Născut într-o veche familie boierească, cea a marelui logofăt Dimitrie (Tache) Ghica, înrudindu-se prin mamă cu Ion Câmpineanu, cunoaște de mic o educație aleasă. Studiile elementare le face în familie și la Școala grecească. Prin 1830 frecventează cursurile de limba franceză al lui J.A. Vaillant, alături de Grigore Alexandrescu. Trece apoi, între 1831-1834, la Colegiul Sf. Sava unde frecventează secția de umanistică. Aici îl cunoaște pe Nicolae Bălcescu. Din 1835 și până în 1841 își continuă

studiile la Paris. Trece bacalaureatul în litere (1836) și, pe cel în științe (1838). Absolvă "Școala de Mine", dobândind diploma de inginer. Debutăază în literatură, (1835) cu o traducere din limba franceză "Prețioasele" după Moliere. Colaborează la ziarul "Le Național", între 1838-1840 apărând o serie de articole sub titlul "Corespondance de București". Între 1842-1843 este numit profesor de economie politică, unde va predă și cursurile de geometrie descriptivă, geologie și mineralogie, la Academia Mihăileană din Iași.

Tot acum în calitate de membru al Comitetului academic elaborează un plan de reorganizare a învățământului din Moldova, proiect publicat parțial în "Propășirea" (1844) sub titlul "Însemnări asupra învățăturii publice" și continuat în "Foaie pentru minte, inimă și literatură" (1847).

Împreună cu Nicolae Bălcescu și Cristian Tell, pun bazele societății revoluționare conspirative "Frăția", contribuind totodată la apariția revistei "Propășirea" (9 iunie 1844) în al cărui colectiv de redacție se află împreună cu Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, P. Balș. Aici publică articolele: "Unirea vămilor între Moldova și Valachia", "Despre importanța economiei politice", "Ochire asupra științelor". În 1845 călătorește prin Italia, Franța, Anglia. Este ales președinte al "Societății studenților Români" în 1846. Participă curent la lucrările și activitatea "Asociației literare". Din 1847 va juca un rol important

alături de Nicolae Bălcescu, ca membru al Comitetului executiv al Societății "Frăția". Anul 1848, îl găsește printre fruntașii revoluției. Pleacă la Constantinopol ca trimis special al guvernului provizoriu unde va susține, cu tact și diplomație, cauza revoluției valahe. Colaborează cu articole despre căile de comunicație la "Jurnal de Constantinopol", îscălit Ion. Între 1854-1858 când se reîntoarce în țară, este numit guvernator (bey) al insulei Samos. În 1859, după actul politic al Unirii Principatelor Române este pentru o scurtă perioadă președinte al Consiliului de Miniștri și ministru de interne în Moldova, îndeplinind aceleași funcții mai târziu (oct. 1859 - 27 mai 1860) și în Tara Românească. Deține importante funcții politice, atât sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, cât și sub cea a regelui Carol I: prim vicepreședinte al Adunării legislative unite a României (1863), prim ministru și ministru de interne (1866 și 1870-1971), vicepreședinte al Senatului, ambasador la Londra (1881-1891).

În 1874 este ales membru al Academiei Române, secțiunea științifică, iar în 1876, devine președintele Societății Academice Române, funcție deținută până în 1871 și apoi în 1893. Totodată în 1877 este numit director general al teatrelor, calitate în care reorganizează prima scenă teatrală înființând "Societatea dramatică a teatrului din București". În 1891 se reîntoarce în țară, bolnav, stabilindu-se definitiv la Ghergani, unde se va stinge din viață după-o îndelungată suferință. Pe lângă intensa activitate politică a desfășurat o rodnică activitate literară, științifică și publicistică, studiul: "Drumurile de fier" (1862), volumul "Vademecum al inginerului și comerciantului greutăți și măsuri, formule întrebuintate în ingineria civilă și militară și în comerț" (1865): Cele șase broșuri ale "Convorbirilor economice" (1869-1872; 1873-1875); studiul "Ajutorul comerciantului al agricultorului și al inginerului, greutăți și măsuri. Formule întrebuintate în comerț, bănci, agricultură și ingineria civilă" (1879). Strânge în două volume "Convorbirile economice" publicate anterior în broșuri. A mai colaborat la alte reviste și ziaruri ale epocii: "Gazeta Transilvaniei", "Convorbiri literare", "Steaua Dunării", "Revista contemporană", "Revista nouă", "Revista română", "România literară", "Românul", "Voința națională".

În 1884 apar "Scrisori ale lui Ion Ghica către Vasile Alecsandri", iar în 1889 sub titlul "Amintiri din pribegie după 1848", corespondența cu capii revoluției.

Personalitate complexă a vremii sale, trăind și participând la evenimente de o excepțională importanță pentru istoria politică, socială și culturală a românilor, rămâne în literatură ca un maestru al memorialisticii, unul din povestitorii talentați, un fin moralist, observator atent, documentat al istoriei și oamenilor secolului trecut. Opera sa literară trebuie permanent raportată la domeniul științific și politic cu care face un tot unitar, neputând fi tratată și explicată independent.

- *Amintiri din Pribegie după 1848*, vol. 2, Craiova; *Din vremuri vechi*, Bucureşti; *Scrisori către Vasile Alecsandri*, Bucureşti, f.a.; *Măsurile și greutățile românești și moldovenești în comparație cu ale celorlalte neamuri, cu un articol asupra mijloacelor de comunicație*, Bucureşti, 1848; *Cuvântare (mesajul) Principelui de Samos către Senatul Samioșilor la 25 aprilie 1856*, *Pledoziul Domnului Ion Ghica, Prințul de Samos, trimisulu la judecătoria district Dâmbovița pentru constatarea drepturilor sale politice*, 1858, decembrie 24 Bucureşti, 1859; *Reorganizarea României*. Partea întâela-Comuna de Ion Ghica, Bucureşti, 1861; *Vadenecum al inginerului și al comerciantului. Greutăți și mesuri formule intrebuințate în ingineria civilă și militară și în comerțiu*. Bucureşti, 1865; *Omul physic și intelectual*, Bucureşti, 1866; *Amendament la proiectul de lege asupra organizării Ministerului lucrărilor publice*, Bucureşti, 1869; *Con vorbiri economice*, Ediția a doua, broșura nr. 2 și 3, Bucureşti, 1868; *Con vorbiri economice*, Broșura treia, 1872; *Con vorbiri economice*, Broșura cincea, Bucureşti, 1873; *Un răspuns con vorbirilor economice de Ion Ghica*, Bucureşti, 1873; *Con vorbiri economice*, Broșura I - III, V - VI, Bucureşti, 1865-1875; *O cugetare politică*, Bucureşti, 1877; *Con vorbiri economice* (vol. I- III), Edițiunea a treia, Bucureşti, 1879-1884; *Ion Câmpineanu. Discursul de receptiune în Academia Română și Răspunsul D-lui B.P. Hașdeu cetite în ședința publică de la 28 martie 1880*, Bucureşti, 1880; *Pământul și omul*, Partea I, Bucureşti, 1884; *Scrisori către V. Alecsandri*, Bucureşti, 1884; *Despre usufructul legal în dreptul roman și român. Teză...Iași*, 1885; *Amintiri despre Grigore Alexandrescu. Scrisoarea către V. Alecsandrescu*, Bucureşti, 1887; *Scrisori către V. Alecsandri. Edițiune nouă*, Bucureşti, 1887; *Amintiri din pribegie după 1848. Noue scrisori către V. Alecsandri*, Bucureşti, 1889.

- *Ion Ghica, biobibliografie*. Biblioteca municipală Târgoviște, Târgoviște, 1972, 25 p.; Popescu, M. G. *Ioan Ghica (Oameni de cultură dâmbovițeni)*, Dâmbovița, I, nr. 103, 1968, p. 2; Manolescu, Constantin, *Bardul de la Ghergani*, Dâmbovița, IV, nr. 1059, 24 iulie 1971, p. 2; Nițulescu, Gabriela, *O pagină inedită din corespondența lui Ion Ghica*, Valachica, vol. 5, 1973, p. 223-227; Nicolescu, Alexandru, *Târgoviștea în opera lui Ion Ghica*, Târgoviștea, nr. 2-4, 5-11 aprilie 1993, p.2.

BRATESCU - VOINESTI, IOAN AI.

(11.I.1868, Târgoviște - 14.XII.1946, București)
poet, prozator, eseist, dramaturg, publicist

Se trage dintr-o familie de mici boieri, mama sa fiind fiica maiorului Ioan Voinescu I., om politic al generației pașoptiste, în omagiu căruia își adaugă numele de Voinești. Copilărește în casa de la Târgoviște și la moșia Brătești din împrejurimi. De mic copil îndrăgește muzica și pescuitul pentru care face o adevărată pasiune de-a lungul anilor. Școala primară la Târgoviște, gimnaziul în București (1879-1883) unde își formează o temeinică cultură, fiind un fin cunoșcător al literaturii române, franceze și germane. Debutează în ziarul târgoviștean "Armonia" cu poezie, urmată de altele, publicate între 1891 și 1895 în "Con vorbiri literare": "Copilărie", "Unei domnișoare", "Râzi", "Sub cais", "Azi", "La lună", "Răzbunare", "Sonet", "Zadarnic", "Amintirea unei clipe". Ajutat de Alexandru Vlahuță publică în ziarul "România" (1887) nuvela de factură romantică "Dolores", care nu se reține ca o izbândă literară. După abandonarea Facultății de medicină pe care o frecventea ză un an, se înscrive la Facultatea de drept, audiind totodată prelegerile de logică și istoria filozofiei ținute de Titu Maiorescu. Începe colaborarea la "Con vorbiri literare" în 1890, pe lângă poezii, cu nuvelele de factură romantică "Cea din urmă scrisoare" și "Scrisori găsite", ce vor marca adevăratul debut de prozator. În 1891, își ia licența în drept, fiind numit magistrat în București. Îndrumat de Titu Maiorescu, între 1892-1898 va publica în "Con vorbiri literare", proză: "Sâmbătă", "Pană Trăznea Sfântul", "Două surori", "Microbul", "Moartea lui Castor". Din 1893 face parte din comitetul de conducere al revistei, de unde demisionează în 1901. Din 1894 funcționează ca magistrat la București, Pitești, Craiova, Târgoviște unde din 1895 va deveni avocat. Anul 1893 consfințește apariția volumului de "Nuvele și schițe", la editura "Minerva", în care autorul însuși face o selecție de zece nuvele și schițe. Începe în 1906 colaborarea la "Viața românească" a lui Garabet Ibrăileanu cu nuvela "În lumea dreptății". Intră în viața politică, ca liberal, fiind deputat de Dâmbovița și până în 1911 secretar al Camerei Deputaților. Colaborarea la "Viața Românească" continuă cu nuvele și povestiri: "Conu Alecu", "Călătorului îi șade bine cu drumul", "Blana lui Isaia", "Niculaiță Minciună". Apar noi volume de

schițe și nuvele : "In lumea dreptății" (1907), "Întuneric și lumină" (1912). Între 1914-1916 este director al Teatrului Național din București.

În 1915 se reprezintă piesa "Sorana", cu profunde accente moralizatoare, slab realizată, scrisă în colaborare cu A. de Herz (mai târziu va avea o vie dispută cu acesta privind paternitatea piesei). Din 1918 membru al Academiei Române. Împreună cu Alexandru Vlahuță va scoate ziarul "Dacia", iar apoi revista "Lamura" (1918-1928), unde adună colaborări prestigioase ale unor scriitori ca Mihail Sorbu, Emanoil Bucuța, Gala Galaction, Vasile Voiculescu. Mai colaborează la "Adevărul literar și artistic", "Universul", "Revista modernă", "România literară", "România".

Apare volumul de eseuri politice "În slujba păcii" (1919), cel de schițe, povestiri și reflecții politice "Rătăciri", multe dintre ele cu profund caracter moralizator: "Mache Dumbrăveanu", "Cauza speculei", "Rătăcire", "Focul purifică".

În 1928, cu prilejul împlinirii a 60 de ani este omagiat de scriitorii din toate generațiile și orientările: Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Garabet Ibrăileanu, Mihai Ralea.

Editarea :noi volume de schițe și povestiri: "Firimituri" (1929), "Din pragul apusului" (1932), eseul "Cu undița" (1933). În preajma și în timpul războiului, este adeptul unei atitudini naționaliste polemizând pe această temă în "Universul" și revista "Sfarmă piatră „,precum și în lucrările "Huliganism" (1938) și "Germanofobie" (1940). Valoarea literară a acestor lucrări scade vizibil, opera sa în ceea ce are ea mai bun se dovedește o amplă confesiune, o evocare a vieții trăite, cu episoade memorabile ale copilăriei, adolescenței și tinereții. Ea îmbogățește galeria inadaptabililor, a învinșilor din literatura română, cu personaje descrise cu duioșie, umor, dar și cu spirit de observație realist, printr-un stil concentrat, încărcat de neașteptate valențe stilistice.

- *Nuvele și schițe*, București, Editura Institutului de Arte Grafice și Editură Minerva, 1903; *În Lumea Dreptății*, Iași , Editura Viața Românească, 1906; *În Lumea Dreptății*, Iași, Editura Viața Românească, 1907; *În Lumea Dreptății*, Iași, Editura Viața Românească, 1908; *Neamul Udreștilor*, Schițe și nuvele, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1910 ; *Întuneric și Lumină*, Nuvele și Schițe, Iași, Editura Viața Românească, 1912; *Niculaiță Minciună*, București, Editura Alcalay, 1916; *În Lumea Dreptății*, Nuvele și Schițe București, Librăria Universală Alcalay et Co, 1919; *În slujba păcii [Scrisori]*; București, Editura Cartea Românească, S.A., 1919; *În Lumea Dreptății*, Nuvele și Schițe/, București, Editura Cartea Românească, S.A., 1920; *Niculaiță Minciună*, Ilustrații de Alexandru I. Brătescu-Voinești (junior), București, Editura Cartea Românească, 1922; *Nuvele, schițe, etc.*, București, Editura literară a Casei Școalelor, 1923; *Rătăcire. Nuvele. Schițe. Scrisori*, București, Cultura Națională, 1923; *Călătorului îi șade bine cu drumul*, București, Editura Cartea Românească,

1924; *În Lumea Dreptății*, (Nuvele și Schițe), București, Editura Cartea Românească, 1927; *Întuneric și Lumină*. Nuvele și Schițe, București, Editura Cartea Românească, 1928; *Firimituri*, București, Editura Cartea Românească, 1929; *Sorana*. (Piesă de teatru), București, Editura Cartea Românească, 1929; *Cu undița*, București, Editura Cartea Românească, 1923; *Din pragul apusului*, București, Editura Cartea Românească, 1935; *Întuneric și Lumină*, Nuvele și Schițe, București, Editura Cartea Românească, 1930; *Huliganism*, București, Editura ziarului Universul, 1938; *Din pragul apusului*. Gânduri-amintiri, București, Editura Cartea Românească, 1940; *Germanofobie*. (Cu o prefată semnată de autor), București, Editura Cartea Românească, 1940; *Originea neamului românesc și a limbii noastre*, București, Editura Cartea Românească, 1942; *Din pragul apusului*. Gânduri-amintiri, Ediție definitivă (numerotată), București, Editura Cartea Românească, 1943; *Firimituri*. Ediție definitivă (numerotată), București, Editura Cartea Românească, 1943; *În Lumea Dreptății*, (Nuvele și Schițe), Ediție definitivă (numerotată), București, Editura Cartea Românească, 1943; *Întuneric și Lumină*, Ediție definitivă, (numerotată), București, Editura Cartea Românească, 1943; *Rătăcire*, Ediție definitivă, București, Editura Cartea Românească, 1943.

-*Ioan Alexandru Brătescu-Voinești*, biobiografie selectivă, Biblioteca municipală Târgoviște, Târgoviște, 1973, 96 p.; Coandă, George, *Casa scriitorului* (din Târgoviște), Dâmbovița, I, nr. 25, 19 mart., 1968, p. 2; Fruchter, Eugen, *Muzeul scriitorilor* (din Târgoviște). *Puncte de vedere*, Dâmbovița, I, nr. 161, 25 aug. 1968, p. 2; Grigorescu, Lucian, *Întâlnire cu fiica lui Brătescu-Voinești*, Dâmbovița, I, nr. 7, iul. 1968, p. 2; Manolescu, Constantin, *Vă salut domnule Gărleanu*, Dâmbovița, I, nr. 75, 7 aug. 1968, p. 2; Popa, Cornel, *100 de ani de la nașterea scriitorului Ioan Alexandru Brătescu-Voinești*. *Jurnal cultural*, Dâmbovița, I, nr. 106, 22 iun. 1968, p. 2; Preda, Aurel, *Acolo unde a trăit și a scris Ioan Alexandru Brătescu-Voinești*, Dâmbovița, I, nr. 42, 7 apr. 1968, p. 3; Liță, Valeriu, *Profil peste veac*, (Ioan Alexandru Brătescu-Voinești), Dâmbovița, II, nr. 386, 17 mai 1969, p. 2; Vasiliu, I.; Bidnei, N, *Lauda fântânilor și Târgoviște matcă de poezie*, Târgoviște, 1969, (Pliant al Muzeului scriitorilor târgovișteni); Gavrila, Ion., *Prețuire /Ioan Alexandru Brătescu-Voinești*, Dâmbovița, III, nr. 830, 24 oct. 1970, p. 2; Penescu, Lucian, *Ioan Alexandru Brătescu-Voinești (Memorial)*, Dâmbovița, IV, nr. 2180, 9 dec. 1971, p. 2; Teodorescu, Maria Elena, *Câteva observații cu privire la limba și stilul scriitorului Ioan Alexandru Brătescu - Voinești*, Opinii pedagogice, 1971-1972, p. 45-48; Marin, Stela; Trandafir, R, *Ioan Alexandru Brătescu-Voinești, Contribuții bibliografice*, Acta Valachica, 1972, p. 335-344; Gioglovan, Radu, *Identificări târgoviștene în nuvela "Pană Trăsnea Sfântul" de Ioan Alexandru Brătescu-Voinești*, Acta Valachica, 1972, p. 346-353; Petrescu, Victor *Încercare de reconstituire a unui roman pierdut al lui Brătescu-Voinești*, Scripta Valachica, vol. 4, 1972, p. 343 - 346 ; Liță, Valeriu, *Ioan Alexandru Brătescu - Voinești. De la " Cea din urmă scrisoare la celealte..."*, Documenta Valachica, nr. 6, 1974, p. 245-265; Stancu. D, *Un act de cultură, acum o jumătate de veac-prezență scriitorului Ioan Alexandru Brătescu-Voinești la Pucioasa*, Valachica, nr.10-11, 1978-1979,p.297-299; Petrescu, Mariana, *Ioan Alexandru Brătescu-Voinești, vibrații pe o coardă lirică*, Buletin de informare și documentare, 1981, p.31-35; Nicolaescu, Alexandru, *Ioan Alexandru Brătescu-Voinești - 125 de ani de la naștere*, Târgoviștea, an IV, 1993, p.11;

Nicolescu Alexandru, *I. Al. Brătescu-Voinești - 125 de ani de la naștere*. Jurnal de Târgoviște, nr. 13; 18-24.I.1993, p.11; Nicolescu Alexandru *Identificări târgoviștene în opera lui I. Al. Brătescu-Voineschi*. Jurnal de Târgoviște, nr. 43, 16-22 aug. 1993, p. 7.

VISSARION I.C.

(2.II.1879, Costești Vale, jud. Dâmbovița - 5.XI.1951, Costești Vale)
prozator, poet, dramaturg, ziarist

economică filantropică și cooperativă - *Agricultorul*", ce avea drept scop sprijinirea țăranilor pentru a-și cumpăra pământ de la boieri. Colaborează la revistele: "Gazeta țăranilor", "România muncitoare", "Rațiunea", "Flacăra", "Viața românească". În 1913 este redactor la "Rampa" și "Facla", iar între 1932-1933 scoate revista literară, științifică și sociologică "Steluța" al cărei director este. Semnează: I.C. Vissarion, I. Visarioreanu, I. Constantinescu. În volum debutează cu nuvela "Mârlanii" (1912), în Biblioteca "România muncitoare" urmată de nuvela "Fără pâine" (1912) și "Nevestele lui Moș Dorogan" (1913). Anul 1916 este anul deplinului succes editorial, prin apariția a trei volume de povestiri: "Nevestele lui Moș Dorogan", "Florica și alte nuvele", "Privighetoarea neagră". Din 1914 membru al Societății Scriitorilor Români. Datorită implicării sale în evenimentele din 1907 este arestat, transportat la Târgoviște și condamnat la moarte. Este eliberat datorită intervențiilor lui I.G. Duca. Evocarea evenimentelor trăite o va face în piesa "Lupii" (1915). Perioada războiului este descrisă în paginile de jurnal "Sub călcâi", din care va publica primul volum în 1916-1917. În 1918 volumul, "Florica și alte nuvele" obține Premiul "Adamachi" al Academiei. Va edita o plachetă de versuri în regie proprie "Cântecele lui Iancu" (1924). Spirit întreprinzător va desfășura o laborioasă activitate în

domeniul științei, brevetându-și numeroase invenții: aeroplan Vissarion nr. 1 (1912), încălțaminte cu ventilație -Vissarion,văruitorul Vissarion, bastonul scaun Vissarion (1922). În 1943 va edita un volum sinteză al gândirii inventice "Energia mecanică din mediul în care ne găsim". De-a lungul întregii sale vieți va lega o strânsă prietenie cu Gala Galaction, Tudor Arghezi, I. Al. Brătescu-Voinești.

În opera sa este un fin povestitor, cu o mare percepție a realității trăite, filtrate printr-o memorie inepuizabilă. Stilul său se caracterizează prin vioiciune, doză de erotic, recunoscând în el trăsăturile specifice ale țăranului muntean.

- *Draci și strigoi*, legende, București, 1899; *Răsculații*, roman, București, "România muncitoare", 1910; *Fără pâine*, București, Biblioteca "România muncitoare", nr. 32, 1912; *Mârlanii*, Cercul de editură socialistă, București, 1912; *Nevestele lui Moș Dorogan*, *Nuvele și schițe*, București, "H. Steinberg", 1913; *Lupii*, piesă în patru acte, București, 1915; *Privighetoarea neagră*, *Nuvele și schițe*, București, "Minerva", 1916; *Florica și alte nuvele*, București, "Librăria Nouă", 1916; *Ber-Căciulă*, *Povestiri*, București, "Cartea românească", 1920; *Petre Pârcălabul*, Roman, Ed. Librăriei Pavel Suru, 1920; *Maria de altădată*, Nuvele, București, "Cartea românească", 1920; *Vrăjitoarea*, Nuvele, București, "Cartea românească", 1921; *Sub călcâi Note și schițe din timpul nemților*, București, "Cartea românească", 1922; *Corvin*, *Nuvele și schițe*, București, Editura "Cultura românească", 1928; *Învitorul de morți*, București, F.P.L.A., Col. "Cartea satului", 1935; *Energia mecanică în mediul în care ne aflăm*, București, 1943;

- Livede, I ,I.C. *Vissarion-viața și activitatea lui*, Opinii pedagogice, An școlar 1969-1970, p. 8-10; Petrescu Victor, *I.C. Vissarion în corespondență*, Studia Valachica, 1972, p. 403-405; Drăghici ,Viorica, *În centrul vieții culturale I.C. Vissarion*, Vlăstarul, VI, 1971, nr. 5, p. 20-21; Petrescu ,Victor, *Date noi asupra nașterii și activității literare a lui I.C. Vissarion*, Acta Valachica, nr. 3, 1972, p. 403-409; Petrescu ,Victor, *Expoziția permanentă I.C. Vissarion*, Costești Vale, jud. Dâmbovița, Acta Valachica, nr. 3, 1972, p.421-422; Gloria, Radu, *Revista "Steluța"*, una dintre publicațiile dâmbovițene ,Valachica, nr. 9, 1977, p. 415-421; Andronescu, Al., *1907 în opera lui I.C. Vissarion*, Valachica, nr.9, 1977, p. 103-109; Vissarion, O; Vissarion, S.; Drăguțoiu, P. *Pagini inedite din creația literară și științifică a scriitorului I.C. Vissarion*, Valachica, nr. 10-11, 1978-1979, p. 125-128; Gloria, Radu, *Condeie dâmbovițene în paginile revistei Flacăra*, Valachica, nr. 10-11, 1978-1979, p. 115-120; Livede Ion, *I.C.Vissarion - Proză erotică*, Târgoviștea, nr. 4-6, 1991; p. 4; nr. 7-10, 1992, p. 2; nr. 11-14, 1992, p. 2, 13.

Victor Petrescu
Serghe Paraschiva

Excurs sentimental targovistean

Spre a ști cine suntem și către ce năzuim a ne îndrepta, avem neapărată nevoie să cunoaștem începuturile, care ascund, aşa cum sămânța conține întreaga plantă viitoare, calitățile ce ne definesc și tăria voinței de viață capabilă să lege întâmplări, obiceiuri, coincidențe, manifestări recurente în desfășurări lineare foarte distințe, conturând un sens și, cu vremea, un destin. Din fericire, avem destule mărturii - materiale și spirituale - ce înlătură decis, ideea ineptă a unora care nu ne cunosc (sau n-au vrut să ne cunoască) după care istoria noastră n-ar fi altceva decât străduința unui popor de a supraviețui pur și simplu, chipurile la întâmplare, după cum bat vânturile.

E de-ajuns să te așezi pe puntea Dealului, în vecinătatea Mănăstirii, și să privești de sus întinderea nesfărșită dintre parapetul munțiilor și câmpia odinioară străbătută de fluviul verde al Codrului Vlăsiei, ca să înțelegi cu ce "doctă" intuiție, transformată în înțelepciune și experiență, au lucrat întemeietorii când au așezat Târgoviștea la egală distanță de marile cursuri de apă Ialomița și Dâmbovița, la întretăierea drumurilor străvechi ce duc, spre nord-vest, la Câmpulung și în lesniciosul pas la Branului, prin care se face legătura cu Ardealul, la sud spre București (80 de kilometri) și Giurgiu, cu hotarul de neclintit al Dunării, la est spre bogatele ocnițe și văi ale Prahovei. Treabă gospodărească de geometru, care i-ar da multă bătaie de cap chiar unui cibernetician al zilelor noastre, înarmat cu instrumentele moderne potrivite să pună în ecuație atât avantajele strategice, cât și pe acelea, greu cuantificabile, ale bazinelor de aprovizionare cu cereale, sare, lemn, piatră, fructe, miere, petrol, etc. Această poziție geografică cu totul excepțională explică marea putere de regenerare a târgului după atâtea încercări pustiuitoare, rațiunea pentru care așezarea a fost aleasă reședință voievodală, și înainte de-a fi cetate de scaun dar și după mutarea domnitorilor pe Dâmbovița în jos, la București.

De asemenea, e suficient să întorci privirea către interiorul curții mănăstirii ca, admirând silueta impunătoarei biserici Sfântul Nicolae "din vii" (ctoritoră în 1499 de Radu cel Mare), să înțelegi cât de nobilă și complexă, bine constituită, era concepția constructorilor acelor vremuri asupra legăturii intime dintre opera de arhitectură și spațiul geografic pe care era chemată să-l mobileze. Sunt câteva

decenii de când cercetătorii artei din Țara Românească nu contenesc să învedereze trăsăturile originale rezultate din combinarea fericită a elementelor de proveniență bizantină cu cele occidentale, care aveau să conducă mai târziu la sinteze de felul stilului brâncovenesc. Un asemenea monument, de o rară frumusețe, ivit pe culmea unui muncel dominând Târgoviștea, confirmă ideea că n-am avem a face cu o creație condamnată la izolare, extravaganță, împrumut întâmplător al unor valori și dexterități aduse de aiurea de meșteri itineranți (venetieni, dalmăți, georgieni, armeni, etc.); avem de a face cu un mod anume - al locului - de a interpreta poziția, funcțiile, particularitățile așezării, deschizându-i și spiritual, deși în piatră, căile de comunicație cu cele patru orizonturi ale ținuturilor locuite de același neam.

Gândită ca necropolă voievodală, Mănăstirea Dealu era parcă predestinată să primească în 1601 și să adăpostească peste veacuri capul fără de trup al primului întregitor de țară, Mihai Viteazul, pe care îl simțim veghind la neclintirea fruntariilor.

Mircea Horia Simionescu

Visand , la Targoviste

Aici, în urbea cu nume de târg, mi-a fost dat să mă nasc și să trăiesc cea mai mare parte a vieții mele. Si să visez.

Fiindcă în copilărie și în adolescentă, la maturitate și acum, la vîrstă senectuții, cununat am fost cu visarea (cum, mi se pare, că am zis metaoric, într-o poezie a mea, ivită tot într-un moment de visare).

Dar nu numai vise în care se plăsmuiau perspective de viață ale mele, ale celui care mă lăsam furat de iluziile visării.

Au fost și vise în care se derula un film de cinematograf miraculos ce prezenta scene din viața fostei Cetăți de Scaun, cu voievozi, cu domnițe și cu oșteni porniți să lupte pentru apărarea unei țărișoare așezate de Istorie la răspântie de drumuri și de destine, precum și din viața unui orașel liniștit de provincie, ale cărui străzi păstrează amprenta vechilor case negustorești de la întretăierea celor două secole , al XIX-lea și al XX-lea, ori stilul potolit neoclasic al clasei de mijloc ce s-a ridicat aici în acea perioadă de timp.

Un vis frumos, cu amintiri din vremuri demult ascunse, pe care mulți dintre actualii locuitori ai Târgoviștei nu le-au apucat și de care știu prea puțin.

Iar acum, când scriu aceste rânduri, pregătindu-mă să intru într-un somn în care nu se știe dacă și ce voi visa, dar oricum e sigur că nu voi mai putea să povestesc eventualele vise din acest somn, mă străduiesc să visez, încă, viitorul Târgoviștei la care, indiferent de câte neîmpliniri mi-au fost scoase în cale de-a lungul vieții petrecute pe aceste meleaguri, eu țin foarte mult și visez un viitor mult mai luminos decât îl întrevăd unii, acum.

La începutul anului 1990 prevedeam și visam două căi de dezvoltare a orașului în vremea ce se desena atunci la orizont: crearea unui centru universitar și activarea impetuoasă a turismului.

Prima dorință exprimată de mine atunci, a prins contur în ultima vreme luând ființă ,la Târgoviște ,Universitatea de stat “Valachia”. Vom vedea cum se va dezvolta cu timpul acest focar de cultură, nucleu de prestigiu al învățământului universitar.

Sper ca edilii noștri să reflecteze mai mult și să facă ceea ce trebuie spre a crea condiții ca Târgoviștea să devină un oraș turistic, spre împlinirea și a celui de-al doilea deziderat al meu.

De la Complexul muzeal Curtea Domnească și până la o serie de locuri istorice, străzi și case pot forma obiective atractive pentru vizitatorii din țară și străinătate, orașul nostru putând să devină un centru turistic important, mai ales că e așezat aproape de capitala țării, dar și de pitoreștile regiuni montane, ale Văii Ialomiței , spre Sinaia și Predeal.

Visând, aşadar, la Târgoviște, mă aflu acum cu fața spre trecutul plin de amintiri și spre viitorul plin de speranțe.

Și fiindcă a venit vorba de amintiri, voi mărturisi gânduri despre trecutul cultural al urbei, de care sunt legat prin fibre indestructibile încă de pe vremea când fiind adolescent am fost martor la multe manifestări culturale despre care cei de azi, în special tinerii, știu prea puțin sau mai nimic. Și ar trebui să știe mai multe...

Să știe nu numai că Heliade Rădulescu și Grigore Alexandrescu s-au născut la Târgoviște , că Vasile Cârlova a cântat ruinurile Târgoviștei, că Brătescu-Voinești a locuit în acest oraș și a scris despre el, că mulți scriitori de seamă ai neamului nostru au pomenit în operele lor despre Târgoviște, că în ultimele decenii a luat naștere binecunoscuta “Școala de la Târgoviște” (cu Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu și Costache Olăreanu, toți trei foști elevi ai liceului “Ienăchiță Văcărescu”), pe care istoria literaturii române i-a înregistrat definitiv și la loc de cinste; dar să știe târgoviștenii de astăzi că, în perioada interbelică în acest oraș aveau loc la Sala de Arme (singura pe atunci sală de spectacole) neuitate șezători literare, la care participau, vorbeau și recitau din operele lor scriitori de talia lui Liviu Rebreanu, Ionel Teodoreanu, Gala Galaction și mulți alții, printre care și dâmbovițeanul I.C.Vissarion și târgovișteanul Ion Calboreanu; că pe acea scenă a concertat George Enescu și au jucat teatru mari actori ca Ion Manolescu și G. Storin, iar Radu Beligan a apărut într-o piesă pe

când era foarte Tânăr, împreună cu Puiu Iancovescu că - aşadar- la Târgovişte a fost, cu ani în urmă, o viaţă culturală remarcabilă, la care contribuiau profesorii şi elevii liceului din localitate (unde şi autorul acestor rânduri a învăţat.) .

Iată, aşadar, că amintirile mele vin acum să împletească realitatea cu visul-fapte, evenimente, oameni care au fost şi sentimentul că toate acestea erau un vis frumos, iar trecutul şi visările de atunci se leagă de viitor şi de visele lui.

Nu îndrăznesc să spun asemeni lui Calderon de la Barca: La vida es viso! căci viaţa nu e chiar un vis, dar nici nu pot să uit catrenul unui francez inspirat care zicea aşa: La vie est breue/ Un peu de reve/ Un peu d'amor/ Et puis... bonsjours! şi, fiindcă viaţa e, într-adevăr, scurtă, să nu uităm că ea e un pic de vis şi un pic de iubire. Iar din vis şi din iubire se nasc mariile fapte: din visul cel exprimat prin cuvintele “pohta ce am pohtit”, rostite de marele voievod al căruia cap odihneşte lângă Târgovişte, sus, la Mănăstirea din Deal, s-a pornit făptuirea unificării celor trei țărişoare, dintr-un vis să pornim şi noi târgoviştenii, la făurirea unei cetăţi noi cu care să se mândrească urmaşii voştii şi urmaşii urmaşilor voştii. Şi, pentru asta, cunoaşteţi-vă trecutul, visatii, visatii la viitorul unei Târgovişte, demnă să privească istoria din turnul înalt al Chindiei, spre îndeplinirea obligaţiei testamentare a Văcăreştilor.

Theodor Nicolin

RĂGNEALĂ, MIRCEA: Vocabular biblioteconomic și știința informării/
Mircea Răgneală. - București: Asociația bibliotecarilor din învățământ, 1995.
vol. I "A-L": N, 252 p. - (Colecția "Abir").
Bibliografie generală p. 251-252
ISBN : 973-0-00 184-7

Ideea de a face un instrument util bibliotecarului, care trebuie să cunoască nu numai cum să achiziționeze, prelucreze și exploateze colecțiile, dar și cum să gestioneze și să fluidizeze informația în sprijinul utilizatorilor, aparține autorului care a preferat să-l numească vocabular, cu o modestie laudabilă.

Conținutul volumului reflectă efortul de păstrare pe căi posibile a unui echilibru între termenii tradiționali și cei moderni.

Vocabularul cuprinde termeni din exterior de numeroase domenii pe care bibliotecarul le întâlnește în activitatea sa.

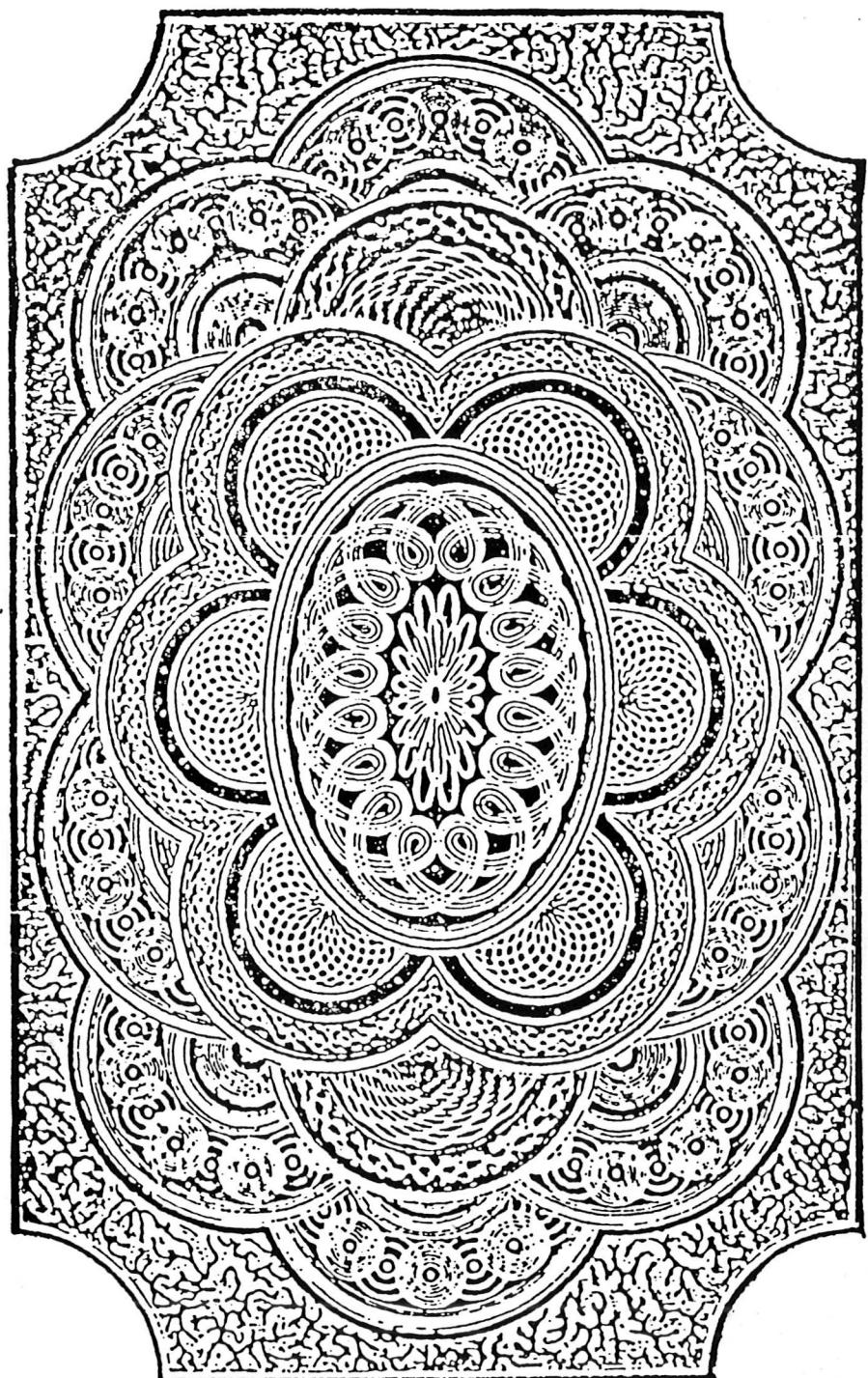
Preponderenți rămân însă termenii din biblioteconomie și știința informării.

SCHATZ, ELENA-MARIA: Catalogul colecției de incunabule/Elena-Maria Schatz, culegere și tehnoredactare computerizată Robert Schatz. - București: Biblioteca Națională a României, 1995. - 267 p. : reprod., tab.; 22 cm.
ISBN 973-97354-0-1 : 8.000 lei

Catalogul se remarcă printr-o concepție modernă de realizare și prin rigurozitatea științifică, elemente esențiale ce-l vor impune fără îndoială ca un model în domeniu. Autoarea a reușit performanța reliefării tuturor elementelor specifice fiecărui exemplar de incunabul (proveniență, lipsuri, adăugiri, adnotări, etc.), sub forma unor ample note ce însotesc fiecare descriere catalografică.

Lucrarea este însotită de un număr important de indexuri (general, al editurilor, comentatorilor, traducătorilor, corectorilor, locurilor de tipărire și al tipografului, al librărilor, al posesorilor etc.) care ridică la alte cote valoarea științifică a lucrării.

Prin intermediul acestui catalog s-a încercat, în limita posibilităților, a se răspunde atât celor care ar dori să afle ce cuprinde colecția de incunabule a Bibliotecii Naționale a României, cât și celor interesați de diverse aspecte ale individualității acestei colecții.

500 le.